

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Matilda Pupp

Intrångsundersökning

- En studie av intresseavvägningen i intrångsundersökningsinstitutet

JURM02 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet
30 högskolepoäng

Handledare: Peter Westberg

HT 2016

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	3
FÖRKORTNINGAR	5
1 INLEDNING	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och frågeställningar	6
1.3 Metod	7
1.4 Material	7
1.5 Forskningsläge	8
1.6 Disposition	8
1.7 Avgränsningar	9
2 ALLMÄNT OM INTRÅNGSUNDERSÖKNING	10
2.1 Bakomliggande internationella regleringar	10
2.2 Behovet av intrångsundersökningsinstitutet	11
2.3 En intrångsundersökning	12
2.4 Sammanfattande reflektion	13
3 INTRÅNGSUNDERSÖKNINGENS INGREPP I MOTSTÅENDE INTRESSEN	15
3.1 Allmänt	15
3.2 Överskottsinformation	15
3.2.1 Anonymitetsskyddet	15
3.2.2 Företagshemligheter	16
3.3 Rätten till privatliv	17
3.4 Sammanfattande reflektion	18
4 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR OCH REGLERINGAR KRING INTRÅNGS-UNDERSÖKNING	19
4.1 Beviskravsnivån	19
4.2 Vad som får eftersökas	21

4.2.1	Handlingar och föremål	21
4.2.2	Ändamålsprincipen	23
4.2.3	Preciseringskravet	23
4.3	Proportionalitetsbedömningen	24
4.3.1	Allmänna utgångspunkter	24
4.3.2	De motstående intressenas roll i proportionalitetsbedömningen	25
4.3.2.1	Anonymitetsskyddet i proportionalitetsbedömningen	25
4.3.2.2	Företagshemligheter i proportionalitetsbedömningen	26
4.3.2.3	Rätten till privatliv i proportionalitetsbedömningen	27
4.3.3	Övriga hänsyn i proportionalitetsbedömningen	29
4.4	Beslut utan motpartens hörande	30
4.5	Sammanfattande reflektion	31
5	EFTER EN INTRÅNGSUNDERSÖKNING	37
5.1	Omprövning och överklagan	37
5.2	Inhibition	37
5.3	Beslutets återgång	38
5.4	Sammanfattande reflektion	40
6	ANALYS	42
6.1	Inledning	42
6.2	Frågeställning I	42
6.3	Frågeställning II	42
6.4	Avslutning	45
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING		46
6.5	Litteratur	46
6.6	Offentligt tryck	46
6.7	Artiklar	47
RÄTTSFALLSFÖRTECKNING		48

Summary

An infringement investigation is a measure to secure evidence regarding an infringement in an intellectual property and the extent of the infringement. The measure was introduced into the Swedish legislation after it had been stressed it was needed for it to comply with international commitments. An infringement investigation is carried out by the Swedish Enforcement Authority and is often compared to a house search, but one that is used in civil law. During the infringement investigation, the Enforcement Authorities enters the facilities the decision of the infringement investigation has approved of and secures what can be useful as evidence. Given that an infringement investigation is a means of coercion, it is the intention of this essay to identify which interests such an investigation encroaches upon, and which of those interests were taken into consideration at the creation of the institute of the infringement investigation and in its implementation. Furthermore, the essay examines how the balance between these interests and the interest of securing evidence is reflected in the requisites and the conditions in the legislation regarding infringement investigations.

Going through the preparatory works and the case law, the essay stipulates that the interests of the protection of anonymity, the protection of trade secrets and the right to privacy are all interests upon which an infringement investigation encroaches. By describing the conditions and requisites of an infringement investigation, the essay then examines and problematises how these interests are taken into consideration in the preparatory works and in case law. When examining the balance of interests, focus is on the evidentiary requirement level, the rules regarding what information can be applied for extraction through the infringement investigation and the assessment of proportionality that shall be carried out in the forging of a decision. Furthermore, the fact that a decision regarding an infringement investigation under certain conditions can be approved and carried out without the counterpart being heard is also being dealt with, as are the regulations regarding the procedure after a decision on infringement investigation has been taken.

The examination shows that the evidentiary level and the rules regarding what information can be applied for extraction are formed and applied in favour of the interest of securing evidence. During the assessment of proportionality, the outcome of the balancing differs based on the interests in which the infringement investigation risks encroaching upon. Apart from the interest of the protection of trade secrets, which from time to time must stand back towards the interest of securing evidence, the other interests tend to be favoured when they are relevant. The legislation stipulating that a decision can be approved and carried out without the hearing of the counterpart shows a tendency in the weighting of the interests towards the interest of securing evidence, which is underlined by the way the rule is applied in case law. Finally, the essay shows how, because of the regulations of the procedure after an

infringement investigation, it is hard to prevent information from the investigation to reach the applicant when the decision already has been made. Therefore, the regulations of the procedure after an investigation reflects a balancing in favour of the interest of securing evidence. The institute's aim to secure evidence regarding an infringement stands out clearly after the study of the balance of interests in the requisites and conditions, and their application in practice. As a final reflection, it's stated that it would be desirable with a greater clarity concerning how the weighting in the assessment of proportionality should be made and that the interest of a fair trial was addressed more in detail.

Sammanfattning

En intrångsundersökning är ett medel att vidta för att säkra bevisning om ett intrång i en immateriell rättighet och dess omfång. Bevissäkringsåtgärden infördes efter att det från internationellt håll framhölls att Sverige behövde uppdatera sin lagstiftning för att den skulle överensstämma med internationella åtaganden. En intrångsundersökning genomförs av Kronofogdemyndigheten och liknas ofta vid en civilrättslig husrannsakan. Vid genomförandet av en undersökning går Kronofogdemyndigheten in i de lokaler undersökningen har beviljats för och säkrar sådant som kan vara relevant som bevisning. Mot bakgrund av att en intrångsundersökning är ett tvångsmedel är uppsatsens intention att identifiera vilka intressen som en undersökning gör ingrepp i och vilka av dessa som beaktas vid utformningen av regelverket kring intrångsundersökning och vid genomförandet av det. Vidare undersöker uppsatsen hur avvägningen mellan dessa intressen och intresset av att säkra bevisning återspeglas i rekvisiten och förutsättningarna i reglerna kring intrångsundersökning.

Vid en genomgång av förarbeten och praxis konstaterar uppsatsen att intresset av anonymitetsskyddet, att skydda företagshemligheter och skyddet för rätten till privatliv är intressen som en intrångsundersökning gör ingrepp i.

Genom en redogörelse av de olika förutsättningarna och rekvisiten för en intrångsundersökning undersöker och problematiserar uppsatsen sedan hur beaktningen har tagits till dessa intressen i förarbeten och i praxis. De omständigheter som ligger i fokus för undersökningen av intresseavvägningen är beviskravsnivån, reglerna kring vad som får eftersökas vid en intrångsundersökning och den proportionalitetsbedömning som alltid ska göras. Vidare behandlas även det faktum att ett beslut om intrångsundersökning under vissa förutsättningar kan tas utan motpartens hörande och bestämmelserna om förfarandet efter att ett beslut om intrångsundersökning har tagits.

Undersökningen visar att beviskravsnivån och reglerna kring vad som får eftersökas är utformade och tillämpas på ett vis som är till fördel för intresset av bevissäkring. Vid proportionalitetsbedömningen görs avvägningen olika beroende på vilket intresse som intrångsundersökningen riskerar att göra ingrepp i. Förutom när det kommer till intresset av skydd för företagshemligheter, som till och från får stå tillbaka för intresset av bevissäkring, förefaller de andra två intressena i många fall premieras. Regleringen om att beslut kan tas utan motparts hörande är en avvägning till fördel för intresset av bevissäkring, vilket understryks av hur regeln tillämpas i praxis. Slutligen har uppsatsen visat hur reglerna kring förfarandet efter en intrångsundersökning är utformade på ett sätt som, om ett beslut om intrångsundersökning väl har tagits, i praktiken gör det svårt att förhindra att sökanden får tillgång till bevisning. Reglerna kring förfarandet efter en undersökning konstateras därför spegla en avvägning till fördel för intresset av bevissäk-

ring. Institutets syfte att säkra bevisning om immaterialrättsintrång konstateras framträda tydligt vid en studie av intresseavvägningen bakom rekvisit och förutsättningar, och dess tillämpning i praxis. Som en sista reflektion resoneras vidare kring att det vore önskvärt med större tydlighet om hur viktningen vid proportionalitetsbedömningen ska göras samt att intresset av en rättvis rättegång behandlas utförligare.

Förkortningar

BrB	Brottsbalk (1962:700)
HD	Högsta domstolen
KFM	Kronofogdemyndighet
NJA	Nytt juridiskt arkiv
RB	Rättegångsbalk (1942:740)
RF	Kungörelse (1974:152) om beslutad ny rege- ringsform
SOU	Statens offentliga utredningar
TF	Tryckfrihetsförordning (1949:105)
TRIPS-avtalet	Trade Related Aspects on Intellectual Property Rights
UB	Utsökningsbalk (1981:774)
UrL	Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk
WTO	World Trade Organisation
YGL	Yttrandefrihetsgrundlag (1991:1469)

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Immateriella rättigheter kan vara bärare av betydande värden, både ekonomiska och ideella sådana, vilket gör dem skyddsvärda. Vidare är det av intresse för ett samhälle som vill uppmuntra till innovation och kreativitet att det finns ett tillförlitligt skydd för immateriella rättigheter.¹ Sedan ett antal decennier tillbaka har det kunnat konstateras att det i allt större utsträckning sker ett olovligt kommersiellt utnyttjande av just immateriella rättigheter. Bland annat mot denna bakgrund infördes i svensk rätt det så kallade intrångsundersökningsinstitutet.² En intrångsundersökning har av många beskrivits som en civilrättslig husrannsakan. Det är en tämligen träffande beskrivning, då en intrångsundersökning innebär att lokaler knutna till en misstänkt intrångsgörare får genomsökas i syfte att säkra bevisning om det immaterialrättsliga intrånget. Undersökningen kan under vissa förutsättningar ske utan att motparten dessförinnan får tillfälle att yttra sig. Intrångsundersökningens ändamål är således att erbjuda ett effektivt bevissäkringsverktyg i civilrättsliga tvister om intrång, vilket i förlängning skyddar immateriella rättigheter.

En intrångsundersökning är till sin karaktär en ingripande åtgärd och andra intressen får på grund av den stå tillbaka till förmån för intresset av att säkra bevisning. Bland de motstående intressen som ofta aktualiseras finns behovet av skydd för privatliv och behovet av skydd för företagshemligheter. Regleringen om intrångsundersökning innehåller även en bestämmelse om att en proportionalitetsbedömning ska göras vid beslut om intrångsundersökning. Vid tillämpningen av intrångsundersökningsinstitutet krävs det således att en lämplig balans mellan relevanta intressen upprätthålls.

1.2 Syfte och frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med denna uppsats är att undersöka och kritiskt granska hur avvägningen mellan de intressen som aktualiseras vid en intrångsundersökning är avsedd att göras och hur den i praktiken görs. Intentionen är att utreda hur resonemanget har förts kring intresseavvägningen vid institutets utformning och tillämpning för att sedan kunna dra slutsatser om vilka intressen som prioriteras, samt vad som i övrigt kan fastslås kring hur intresseavvägningen ska göras. Mest framträdande blir intresseavvägningen i den proportionalitetsbedömning som görs vid ett beslut om intrångsundersökning, och denna bedömning står i förgrunden för uppsatsen. För att ge en djupare och mer nyanserad bild beaktas i uppsatsen också andra rekvisit och förutsättningar för intrångsundersökning, för att därigenom även undersöka vilken betydelse de har för intresseavvägningen.

¹ Se prop. 2008/09:67, s. 71.

² Se prop. 1998/99:11, s. 1.

För att uppnå mitt syfte använder jag mig av följande frågeställningar:

- *I. Vilka intressen gör en intrångsundersökning ingrepp i och vilka av dessa intressen har ansetts vara relevanta att beakta vid prövningen och genomförandet av en intrångsundersökning?*
- *II. På vilka sätt har de motstående intressena vägts av mot varandra inom ramen för utformningen och tillämpningen av reglerna om intrångsundersökning?*

1.3 Metod

I uppsatsen används en *rättsanalytisk metod* för att besvara de frågor som beskrivits i avsnitt 1.2. Det innebär att föresatsen är att med utgångspunkt i en utredning och systematisering av lagstiftning, förarbeten till densamma, rättspraxis och juridisk doktrin fastslå gällande rätt. Den rättsanalytiska metoden tillåter dock att även källor som inte faktiskt skapar gällande rätt, som exempelvis soft law, praxis från underrätter, föreskrifter och rekommendationer från myndigheter med mera tas in som grund för utredningen. Vidare är metoden öppen för ett användande av allmänt accepterade värderingar i samhället, exempelvis rättssäkerhet. Med den rättsanalytiska metoden går man sedan vidare från att fastställa gällande rätt till att även kritisera och analysera denna. Som en del av detta intas ett kritiskt förhållningssätt till rättskällorna. Bland annat kan brister i rättskällorna uppmärksammas, exempelvis att rättskällorna inte är tillräckligt tydliga i det att viktiga delar eller argument har utelämnats eller att resonemang har avslutats för tidigt.³ För den föreliggande uppsatsen innebär den rättsanalytiska metoden att dess utredande del utgörs av att fastställa för syftet relevanta delar av gällande rätt med hjälp av ovan uppräknade källor, och att därefter föra ett kritiskt resonemang kring undersökningens utfall i det avslutande kapitlet.

1.4 Material

Som redogjorts för i ovanstående avsnitt ligger de vanligen vedertagna rättskällorna till grund för uppsatsen. Som den primära källa den är studeras därför lagtext. Vidare utgör förarbeten som behandlar intrångsundersökningsinstitutet en viktig källa, eftersom det där går att finna mer utförliga motiveringar till institutets utformning och dess tänkta syfte och tillämpning. Vad avser praxis behandlas några beslut från Högsta domstolen, som således är prejudikatbildande. Frågan om intrångsundersökning har dock endast i begränsad omfattning varit föremål för prövning i högsta instans, varför större delen av praxis hämtas från hovrätt eller tingsrätt. Dessa underrättsbeslut har därmed begränsat värde som auktoritativa källor. Mot bakgrund av det begränsade utbudet av praxis från Högsta domstolen bedömer jag det likväl relevant att som material för uppsatsen inhämta beslut från underinstans.

³ Sandgren, 2015, s. 45 ff.

Även juridisk doktrin används som underlag till uppsatsen. En viktig källa på området är Bengtssons och Lyxells bok *Åtgärder vid immaterialrättsintrång* från år 2006, vars kapitel om intrångsundersökning är en av de mer utförliga presentationer av intrångsinstitutet som finns och som är central på området.

Vidare utgör Kronofogdemyndighetens handbok *Handbok om specialverkställighet* från år 2015 en källa för uppsatsen för att vid tillfälle lyfta in verkställande myndighets perspektiv på intrångsundersökningar. Avslutningsvis används även artiklar och debattinlägg av ämneskännare och praktiker i uppsatsen eftersom deras åsikter och reflektioner bedömts utgöra ett värdefullt bidrag. Emellertid bör både vad avser Kronofogdemyndighetens handbok och artiklarna poängteras att de har ett begränsat värde som rättskällor.

1.5 Forskningsläge

När det för svensk rätt nya intrångsundersökningsinstitutet infördes år 1999 var det föremål för uppmärksamhet och diskussion. Runt år 2008 aktualiserades ämnet återigen, då frågan om huruvida intrångsundersökning skulle kunna genomföras även hos person som medverkat till olaglig åtgärd blev föremål för behandling.⁴ Vid båda dessa tillfällen har intrångsundersökningsinstitutet berörts i förarbeten men även diskuterats och utvärderats i artiklar.⁵

Som nämnts i materialavsnittet har ämnet mer utförligt behandlats i Bengtssons och Lyxells bok *Åtgärder vid immaterialrättsintrång* från år 2006. Kronofogdemyndigheten har, som också nämnts i materialavsnittet, utgivit en handbok från år 2015 som bland annat behandlar intrångsundersökning. Även om förfarandet berörs i andra texter på immaterialrättens och processrättens område har det dock inte gjorts några ytterligare större eller mer ingående studier på området, förutom att ämnet har behandlats i ett antal examensarbeten. Vad som därför bör påpekas är att de texter som finns och som behandlar området främst kommer från praktiker. Med undantag av examensarbetena är således det akademiska underlaget vad gäller intrångsundersökningar sparsamt.

1.6 Disposition

Uppsatsen inleds med en presentation av de internationella regleringar som var orsaken till att intrångsundersökningsinstitutet infördes i svensk rätt. Avsnittet kastar även en blick på de bevisanskaffningsmetoder som redan existerade i svensk rätt vid institutets införande och varför de ansågs behöva kompletteras med en möjlighet till intrångsundersökning. En kortfattad och övergripande presentation av intrångsundersökningsinstitutet görs också för att ge läsaren en möjlighet att skapa sig en grundläggande bild av institutet.

⁴ Se prop. 2008/09:67.

⁵ För mer om intrångsundersökningsinstitutets införande i svensk rätt, se avsnitt 2.

Därefter ägnas nästa avsnitt åt att redogöra för de motstående intressen som aktualiseras vid en intrångsundersökning. Avsnittet syftar till att undersöka varför dessa intressen skyddas och genom vilka regleringar som det görs.

Sedan syftar följande avsnitt till att mer ingående beskriva och granska de rekvisit, förutsättningar och principer som krävs för en intrångsundersökning. Bland annat utreds beviskravet, vad som får eftersökas vid en undersökning samt ändamålsprincipen och preciseringskravet. Även proportionalitetsbedömningen presenteras, först i allmänna ordalag och sedan med utgångspunkt i de olika motstående intressena ett i taget. I avsnittet utreds även den möjlighet som finns att få till stånd ett beslut om intrångsundersökning utan motpartens hörande.

Särskilt med beaktan av att beslut om intrångsundersökning kan meddelas utan motpartens hörande är det relevant för intresseavvägningen att även se på förfarandet efter att ett beslut har meddelats. Därför ägnas det därpå följande avsnittet åt att presentera möjligheterna till omprövning och överklagan, inhibition samt vad det innebär att ett beslut om intrångsundersökning återgår.

Varje avsnitt i uppsatsen avslutas med en sammanfattning och en reflektion. I dessa sammanfattningar diskuteras hur intresseavvägningen tar sig uttryck just på det avsnittets område. Genom uppsatsen sker således en löpande analys. I det avslutande avsnittet görs sedan en övergripande utvärdering av avvägningen i institutet som helhet, med intentionen att med en diskuterande text besvara uppsatsens inledande syfte och frågeställningar.

1.7 Avgränsningar

Syftet med uppsatsen är inte att på ett mer ingående sätt utreda och presentera intrångsundersökningsinstitutet som helhet och hur en intrångsundersökning praktiskt genomförs. Istället ligger fokus på de rekvisit och övriga förutsättningar i intrångsundersökningsinstitutet vilka har betydelse för avvägningen mellan de intressen som aktualiseras vid en intrångsundersökning.

Med anledning av det begränsade utrymme som ges för uppsatsen har valet fallit på att behandla intressena anonymitetsskyddet, skyddet för privatlivet, skyddet för företagshemligheter och rätten till rättvis rättegång. Övriga intressen som kan aktualiseras vid en intrångsundersökning har lämnats utanför uppsatsen.

Jag vill understryka att uppsatsen inte har till syfte att grundligt utreda innebörden i varje enskilt intresse som kan komma ifråga vid en intresseavvägning. Jag anser det tillräckligt att beskriva varje intresse så pass tydligt att läsaren förstår vilken betydelse som respektive intresse har vid en sådan avvägning.

2 Allmänt om intrångsundersökning

2.1 Bakomliggande internationella regleringar

Immateriella rättigheter skyddas i flera internationella konventioner och avtal. Ett av dessa avtal som är av grundläggande betydelse är TRIPS-avtalet.⁶ TRIPS-avtalet tillkom som en del av den så kallade Uruguay-rundan som initierades av WTO⁷, och eftersom avtalet är bindande för alla länder som är medlemmar i WTO har det fått ett stort internationellt genomslag.⁸ Sverige är sedan den 1 januari 1995 medlem i WTO, varför även Sverige är bundet av TRIPS-avtalet och av de krav som däri ställs. Även den Europeiska gemenskapen är part till TRIPS-avtalet, varför en skyldighet att följa avtalet uppstår även så.⁹

En av de grundläggande principerna i TRIPS-avtalet är att säkerställa minimikrav för effektiva sanktioner och bevissäkringsmetoder vid intrång i immateriella rättigheter. Av artikel 50.1 i TRIPS-avtalet kan utläsas att medlemsstaterna genom sina nationella rättsordningar måste garantera snabba och effektiva möjligheter att dels förhindra att immateriella intrång begås, dels bevara betydande bevisning om det påstådda intrånget. Vidare fastslår artikel 50.2 att interimistiska åtgärder ska kunna vidtas utan att motparten hörs när så är lämpligt. Det ska i dessa fall särskilt beaktas om dröjsmål skulle kunna orsaka irreparabel skada eller om det finns en påvisbar risk att bevisning förstörs.¹⁰

Vid tidpunkten för TRIPS-avtalets ikraftträdande gjordes bedömningen att svensk lagstiftning var tillräcklig för att uppfylla de krav som avtalet uppställer. Grunden för bedömningen var att rättegångsbalkens möjligheter att komma åt och bevara bevisning, i kombination med de lagarna på immaterialrättens områdes möjligheter till interimistiska vitesförbud, medförde att Sveriges skyldigheter ansågs vara uppfyllda. Det gjordes därför inte några lagändringar. På ett internationellt plan kom det dock att framföras kritik mot Sverige med anledning av att det inte ansågs att svensk rätt uppfyllde TRIPS-avtalets krav.¹¹ Efter påtryckningar från bland annat USA, men även från svenska rättighetsorganisationer¹², inleddes därför förfarandet att reformera svensk lagstiftning så att den med säkerhet uppfyllde TRIPS-avtalet.¹³ Det är

⁶ Trade Related Aspects on Intellectual Property Rights.

⁷ World Trade Organisation.

⁸ Taubman, Wager, Watal, 2012, s. 6 ff.

⁹ Prop. 2008/09:67, s. 85.

¹⁰ Taubman, Wager, Watal, 2012, s. 144.

¹¹ Prop. 1998/99:11, s. 47.

¹² Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 111.

¹³ Prop. 1998/99:11, s. 47.

mot denna bakgrund som intrångsundersökningsinstitutet år 1999 infördes i samtliga immaterialrättsliga lagar.¹⁴

På EU-rättslig nivå finns det så kallade civilrättsliga sanktionsdirektivet¹⁵ från år 2004, som bygger på just artikel 50 i TRIPS-avtalet. Direktivet syftar till att medlemsstaternas lagstiftning ska närma sig varandra vad avser säkerställandet av skyddet för immateriella rättigheter och det innehåller bland annat bestämmelser om att säkerställa bevisning vid immaterialrättsintrång.¹⁶ Med anledning av direktivets tillkomst utvärderades hur svensk lagstiftning uppfyllde dess krav. Utöver att reglerna om intrångsundersökning kompletterades med en bestämmelse om att intrångsundersökning kan genomföras även hos den som medverkar till olaglig åtgärd, bedömdes regleringarna kring institutet i övrigt vara tillräckliga.¹⁷

2.2 Behovet av intrångsundersökningsinstitutet

Institutet intrångsundersökning tillkom för att skapa ett bättre verktyg att säkra bevisning om immateriella intrång och dess omfång.¹⁸ Som vidare nämnts existerade redan ett antal medel i svensk lagstiftning för att anskaffa och säkra bevisning. I 27 och 28 kap. RB¹⁹ finns det bestämmelser om beslag och husrannsakan som kan tillämpas i de fall som frågan om ett intrång prövas i brottmål. I praktiken är det dock nästan alltid i tvistemål som talan om intrång väcks, varför bestämmelserna i dessa kapitel i realiteten sällan aktualiseras. Därutöver finns det i 38 och i 39 kap. RB bestämmelser om skriftlig bevisning och syn, som gäller både i tvistemål och i brottmål. Vidare innehåller 41 kap. RB bestämmelser om bevisupptagning till framtida säkerhet. Även om det inte rör sig om ett bevissäkringsförfarande bör även de immaterialrättsliga lagarnas möjlighet till interimistiska förbud nämnas. Rättegångsbalken och de immaterialrättsliga lagarna uppställer dock relativt höga beviskrav för användningen av de då existerande bevissäkringsåtgärderna. För edition och bevisupptagning till framtida säkerhet ställs därutöver höga krav på att precisera vilka handlingar som efterfrågas. Inte heller tillåter verktygen edition och bevisupptagning till framtida säkerhet att föremål eftersöks.²⁰ Intrång-

¹⁴ Förutom i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, varumärkeslagen (1960:644), patentlagen (1967:837) och mönsterskyddslagen (1970:485) infördes bestämmelser om intrångsundersökningar även i firmalagen (1974:156), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och i växtförädlarrättslagen (1997:306).

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, härefter benämnt civilrättsliga sanktionsdirektivet.

¹⁶ Civilrättsliga sanktionsdirektivet, skäl 10. Se även artikel 7 genom vilken intrångsundersökningsinstitutet kan utläsas ur.

¹⁷ Prop. 2008/09:67, s. 2.

¹⁸ Prop. 1998/99:11, s. 47.

¹⁹ Rättegångsbalken.

²⁰ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 110 f.

sundersökningsinstitutet var därför menat att komplettera existerande lagstiftning med ett civilprocessuellt förfarande som innefattade möjligheter att utan förvarning ingripa mot en misstänkt intrångsgörare.²¹

2.3 En intrångsundersökning

En intrångsundersökning är en åtgärd som kan vidtas när det skäligen kan misstänkas att det har begåtts ett intrång i en immateriell rättighet. Undersökningen kan rikta sig mot intrångsgöraren men även mot någon som medverkat till intrånget. En intrångsundersökning kan även aktualiseras vid förberedelse eller försök till intrång.²² Det bör påpekas att det då avses straffbara försök eller förberedelser till intrång, alltså en handling som uppfyller rekvisiten i 23 kap. 2 § BrB. Lagrådet framförde i förarbetena att det a priori måste anses vara ett oproportionerligt intrång i motpartens integritet att tillåta en så ingripande bevissäkring mot åtgärder som inte är rättsstridiga.²³ En intrångsundersökning är således ett medel för innehavare av och licenstagare till immateriella rättigheter att säkra bevisning kring ett intrång och dess omfattning. Som ovan nämnts föll valet på att införa institutet i samtliga immaterialrättsliga lagar. Bestämmelserna är likadant utformade i alla lagar och portalparagrafen lyder som följer:

”Om det skäligen kan antas att någon har gjort eller medverkat till ett intrång, eller gjort sig skyldig till eller medverkat till en överträdelse som avses i 53 §, får domstolen för att bevisning ska kunna säkras om intrånget eller överträdelsen besluta att en undersökning får göras hos denne för att söka efter föremål eller handlingar som kan antas ha betydelse för en utredning om intrånget eller överträdelsen.

Ett beslut om intrångsundersökning får meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger den olägenhet eller det men i övrigt som åtgärden innebär för den som drabbas av den eller för något annat motstående intresse.”²⁴

Ett yrkande om intrångsundersökning kan ske både före och efter inledd rättegång.²⁵ Vanligast är dock att yrkandet framställs samtidigt med ansökan om stämning.²⁶ För att en intrångsundersökning ska godkännas krävs att sökanden har ställt tillräcklig säkerhet för den skada som kan orsakas motparten.²⁷

²¹ Prop. 1998/99:11, s. 45. Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 111 f. Sådana beslut som tas utan motpartens hörande kallas beslut som tas *ex parte*, se vidare avsnitt 4.4.

²² 7 kap. 56 a § UrL. Hänvisningar i uppsatsen till lagtext kommer för enkelhetens skull att göras till UrL, men motsvarande bestämmelser finns alltså i samtliga fall i alla lagar som innehåller regleringar om intrångsundersökning, se fotnot 14.

²³ Prop. 1998/99:11, s. 162.

²⁴ 7 kap. 56 a § UrL.

²⁵ Se 7 kap. 56 b § UrL.

²⁶ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 121.

²⁷ 7 kap. 56 c § UrL.

Bestämmelsen finns till för det fall att ett intrång inte i slutändan kan bevisas.²⁸ Domstolen kan dock besluta att befria part som inte har möjlighet att ställa säkerhet från detta krav.²⁹

För det fall domstolen beslutar om en intrångsundersökning verkställs beslutet av Kronofogdemyndigheten. I förarbetena ansågs det vara olämpligt och dessutom stridande mot svensk rättstradition att sökanden själv skulle genomföra intrångsundersökningen, dels med anledning av dess ingripande karaktär, dels för att eventuell bevisning i så fall skulle få ett lågt bevisvärde. Sökanden kan dock tillåtas medverka vid undersökningen, men då utan att själv företa efterforskningar eller ha annat inflytande än att bistå Kronofogdemyndigheten med råd och upplysningar.³⁰ Rent praktiskt går undersökningen till som så att kronofogden går in i de lokaler och letar efter de föremål och handlingar som beslutet avser. Det krävs inte att den som utsätts för intrångsundersökningen äger de lokaler där den ska ske, utan det räcker att hen har oinskränkt tillgång till dem.³¹ Efter genomförd förrättning ska kronofogden upprätta ett så kallat förrättningsprotokoll. Förrättningsprotokollet är en förteckning över undersökningen där kronofogden ska ange vilka utrymmen som har genomsökts och vad det har tagits kopior av eller har gjorts utdrag ur. Det är först när protokollet är färdigställt som verkställigheten anses avslutad och sökanden får ta del av den eventuella bevisning som uppdragats vid undersökningen.³²

Det ska understrykas att en intrångsundersökning är ett tvångsmedel precis som säkerhetsåtgärder så som kvarstad och interimistiska förbud.³³ Som förfarande skiljer det sig dock från dessa i det att en intrångsundersökning inte är menad att säkra framtida verkställighet. Därför har en intrångsundersökning snarare karaktären av en skyddsåtgärd än en säkerhetsåtgärd.³⁴

2.4 Sammanfattande reflektion

Möjligheten till intrångsundersökning infördes med anledning av internationella åtaganden. De internationella regleringarna som ligger till grund för institutet har som syfte att skydda immateriella rättigheter och att säkra effektiva sanktioner och bevissäkringsmetoder i intrångsmål. Svensk lagstiftning hade vid tiden för institutets införande redan bevissäkringsmedel, men dessa bedömdes vara otillräckliga i intrångsmål. För att uppfylla Sveriges internationella åtaganden infördes därför intrångsundersökningsinstitutet. Dess syfte är detsamma som de internationella regleringarnas – att skapa ett civilrättsligt verktyg för att säkra bevisning om immateriella intrång och dess omfång.

²⁸ Prop. 1998/99: 11, s. 67 f.

²⁹ 7 kap. 56 c § UrL.

³⁰ Prop. 1998/99:11, s. 73 f.

³¹ Prop. 1998/99:11, s. 56.

³² Prop. 1998/99:11, s. 78.

³³ Prop. 1998/99:11, s. 64.

³⁴ Prop. 1998/99:11, s. 75.

En viktig garant för de motstående intressena vid intrångsundersökning är kravet på uppställd säkerhet från sökandens sida. Exempelvis vad avser företagshemligheter, vars värde är av ekonomisk natur, kan en välavvägd säkerhet tänkas utgöra fullgod kompensation. Vad gäller motstående intressen som är skyddsvärda av andra anledningar än ekonomiska skäl, så som skyddet för privatliv³⁵, kanske inte ekonomisk kompensation är tillräcklig ersättning i samma utsträckning. Det faktum att Kronofogdemyndigheten som tredje part går in som exekutor får sägas vara i sökandens intresse, eftersom eventuell bevisning som framkommer får ett högre bevisvärde.³⁶ Samtidigt blir det en mindre kränkande åtgärd för motparten om en objektiv tredje part verkställer beslutet.

³⁵ För utförligare utredning i detta avseende se avsnitt 3.3.

³⁶ En annan sak är inverkan av hur Kronofogdemyndighetens tolkar domstolens beslut, se avsnitt 4.5.

3 Intrångsundersökningens ingrepp i motstående intressen

3.1 Allmänt

Som numera bekant finns en tanke bakom intrångsundersökningsinstitutet en om att innehavare av immateriella rättigheter behöver ett effektivare och bättre skydd mot intrång i dessa. Avsikten är att rättighetsinnehavaren får skydd genom de utökade möjligheter att säkra bevisning som intrångsundersökningsinstitutet innebär.³⁷ Följande avsnitt ämnar dock att istället presentera de intressen som i förarbetena konstaterades riskera att behöva stå tillbaka på grund av en intrångsundersökning, nämligen anonymitetsskyddet, rätten till privatliv och skyddet för företagshemligheter.

3.2 Överskottsinformation

En aspekt som måste ställas mot intresset av bevissäkring är risken att sökanden genom intrångsundersökningen får tag på information som inte har med själva intrånget att göra och som sökanden därför egentligen inte var menad att få tillgång till. Den här typen av överflödigt information brukar benämnas överskottsinformation.

Överskottsinformation kan innehålla information och uppgifter som är känsliga av flera anledningar. Frågan om överskottsinformation intar därför en viktig roll i förarbetena. De två värden som främst aktualiseras i samband med överskottsinformation är anonymitetsskyddet och skyddet för företagshemligheter. Självklart är det inte önskvärt, särskilt ur motpartens perspektiv, att sökanden får tillgång till överskottsinformation. Regelverket kring intrångsundersökning är därför uppbyggt på ett sådant sätt att det i görligaste mån ska undvikas att sökanden i onödan får tillgång till sådan information.³⁸

3.2.1 Anonymitetsskyddet

I de svenska grundlagarna finns bestämmelser som är menade att garantera rätten att vara anonym för personer som vill lämna meddelande för publicering eller på annat sätt har medverkat till en framställning som författare eller upphovsman. Reglerna står att finna i tryckfrihetsförordningen och i yttrandefrihetsgrundlagen³⁹ och brukar benämnas anonymitetsskyddet eller källskyddet.⁴⁰ Bakgrunden till bestämmelserna är att möjligheten att vara anonym

³⁷ Se avsnitt 2.

³⁸ Prop. 1998/99:11, s. 64 f.

³⁹ Se 3 kap. 1 och 2 §§ TF respektive 2 kap. 1 och 2 §§ YGL.

⁴⁰ SOU 2008:63, s. 243.

har bedömts vara oumbärlig för att yttrandefriheten ska vara fungerande. I det ligger att straffrihet, skydd mot repressalier från myndigheter och skydd mot skadestånd inte har bedömts vara tillräckligt, utan även det skydd från omgivningen i övrigt som anonymitetsskyddet innebär har ansetts nödvändigt.⁴¹ Intentionen är att andra psykologiska hinder, exempelvis lojalitet mot chefer eller arbetskamrater, ska undanröjas med hjälp av anonymitetsskyddet. På så vis är förhoppningen att personer som innehar information som kan vara av intresse för allmänheten inte underlåter att förmedla denna av rädsla för personliga påföljder. Syftet är således att genom anonymitetsskyddet öka möjligheten till insyn i offentlig och privat verksamhet för att främja samhällsdebatten, stimulera fri opinionsbildning och möjligheten till granskning av dem som har inflytande i samhället. Med andra ord är det i grunden ett allmänt intresse som ligger bakom anonymitetsskyddet.⁴²

Anonymitetsskyddet är uppbyggt genom regler om tystnadsplikt och efterforskningsförbud.⁴³ Det får under särskilda förutsättningar begränsas genom lag.⁴⁴

3.2.2 Företagshemligheter

Företagshemligheter skyddas både på internationell och på nationell nivå. Internationellt uppställer bland annat TRIPS-avtalet krav på att företagshemligheter ska skyddas.⁴⁵ I den svenska rättsordningen har vi lagen om företagshemligheter, som uppställer ett förbud mot obehöriga angrepp på företagshemligheter.⁴⁶ Begreppet företagshemligheter har i sig stor räckvidd och är flexibelt.⁴⁷ Ofta omtalas det dock i termer av ett företags *know how*. *Know how* kan sägas omfatta ekonomiska och tekniska kunskaper och erfarenheter som är säregna för ett företag. *Know how* är inte per automatik hemlig, men om elementet hemlig tillförs torde begreppet ha samma innebörd som begreppet företagshemligheter. På EU-rättslig nivå har gjorts en legaldefinition av begreppet *know how* inom konkurrensrätten.⁴⁸ Det sades då inbegripa *ett paket som består av icke patentskyddad, praktisk information, som är ett resultat av erfarenheter och testning och som är hemlig, väsentlig och identifierad*.⁴⁹

Även i lagen om företagshemligheter uppställs en definition för vad som menas med begreppet företagshemligheter, nämligen att det rör sig om *sådan information om affärs- eller driftförhållanden i en näringsidkares rörelse som näringsidkaren håller hemlig och vars röjande är ägnat att medföra skada för honom i konkurrenshänseende*.⁵⁰ Genom lagen om företagshemligheter

⁴¹ Axberger, s. 155 f.

⁴² SOU 1984:54, s. 86 f.

⁴³ Se 3 kap. 4 § och TF respektive 2 kap. 4 och §§ YGL.

⁴⁴ Se 2 kap. 20-23 §§ RF.

⁴⁵ Artikel 39 TRIPS-avtalet.

⁴⁶ 2 § FHL.

⁴⁷ SOU 2008:63, s. 16.

⁴⁸ Bernitz, 2013, s. 377 f.

⁴⁹ Se art 1.1 g i kommissionens gruppundantagsförordning avseende avtal om tekniköverföring (772/2004).

⁵⁰ 1 § FHL.

skyddas företagshemligheter såväl inom kontraktsförhållanden som gentemot tredje man. De mest allvarliga och uppsåtliga formerna av obehöriga angrepp är straffbara, medan andra är civilrättsligt sanktionerade genom förbud och skadestånd.⁵¹

Företagshemligheter har ofta stor ekonomisk betydelse för ett företag och i dagens samhälle bygger verksamheten i ett företag allt oftare på innovation, kunskap och information. Mot denna bakgrund är det av intresse att det finns ett effektivt skydd för företagshemligheter.⁵²

3.3 Rätten till privatliv

En rättighet som kanske inte främst riskerar att kränkas på grund av risken för utlämnande av överskottsinformation, men med anledning av intrångsundersökningens ingripande karaktär, är rätten till privatliv.⁵³ En intrångsundersökning kan genomföras i privatbostäder och kan även exempelvis omfatta material som finns bland i övrigt privat material, vilket aktualiserar skyddet för rätten till privatliv.⁵⁴

Rätten till privatliv innehar ett skydd både nationellt och internationellt. Bland de flertalet internationella regleringar som berör frågan finns FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna från år 1948. I den statueras en negativt formulerad rätt till privatliv, i det att ingen får utsättas för godtyckliga ingripanden i privatlivet. En likadant utformad bestämmelse återfinns i FN:s deklaration om de medborgerliga och politiska rättigheterna.⁵⁵ Även den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna stadgar i sin åttonde artikel en rätt till respekt för privatlivet. Rätten till privatliv är inte en absolut rättighet, utan inskränkningar får ske om de har stöd i lag och om det sker med anledning av några särskilt uppräknade intressen.⁵⁶

Den svenska Regeringsformen behandlar i sitt andra kapitel grundläggande fri- och rättigheter. I 2 kap. 6 § uppställs en rätt till respekt för privatlivet. Rätten innebär bland annat att den enskilde är skyddad mot husrannsakan och liknande intrång av undersökande karaktär. Det statueras vidare ett skydd mot undersökning av brev eller annan förtrolig försändelse eller meddelande. I

⁵¹ Bernitz, 2013, s. 382 f.

⁵² SOU 2008:63, s. 16.

⁵³ Synonymt med begreppet ”privatliv” används många gånger begreppet ”personlig integritet”. För en utförligare redogörelse begreppen emellan se Naarttijärvi, 2013, s. 181 ff. Se även prop. 2009/10:80 s. 175 angående att det varken torde gå att finna eller vara behövt med en entydigt formulerad definition av vad begreppet personlig integritet.

⁵⁴ Prop. 1998/99:11, s. 57. För mer ingående beskrivning kring på vilka villkor en intrångsundersökning får företas i privatbostäder, se avsnitt 4.3.2.4.

⁵⁵ Se art 12 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna respektive art 17 i FN:s deklaration om de medborgerliga och politiska rättigheterna.

⁵⁶ Se artikel 8 EKMR och 2 kap. 21 § RF.

paragrafens andra stycke är vidare ett särskilt skydd för den personliga integriteten utskrivnen.⁵⁷

3.4 Sammanfattande reflektion

Mot bakgrund av att en intrångsundersökning får företas i privatbostäder och eftersom det finns en risk för att överskottsinformation kommer sökanden till handa utpekas anonymitetsskyddet, skyddet för företagshemligheter och skyddet för rätten till privatliv som intressen en intrångsundersökning kan göra ingrepp i. Samtliga av dessa intressen är rättigheter som skyddas på såväl internationell som nationell nivå. Vad gäller företagshemligheter kan det konstateras att det är ett intresse som skyddas mot bakgrund av liknande anledningar som immateriella rättigheter. Skyddet för rätten till privatliv och anonymitetsskyddet är däremot grundlagsskyddat.

⁵⁷ Holmberg, Erik, Stjernquist, Nils, Isberg, Magnus, Eliason, Marianne, Regner, Göran, *Grundlagarna* (1 januari 2015 Zeteo), kommentar till 2 kap. 6 § RF.

4 Förutsättningar för och regleringar kring intrångsundersökning

4.1 Beviskravsnivån

Som framkommit krävs att det *skäligen kan antas* att någon har gjort eller medverkat till ett intrång för att en intrångsundersökning ska beviljas.⁵⁸ Vid utredningen kring beviskravet konstaterar förarbetena inledningsvis att syftet med införandet av intrångsundersökningsinstitutet är att skapa en åtgärd för att underlätta bevisning i en typ av mål som generellt sett är svåra att framskaffa bevisning i. Enligt resonemanget i förarbetena kan det därför inte sättas ett allt för högt beviskrav om det faktiskt ska kunna uppfylla sitt syfte. Med det sagt är intrångsundersökningar en ingripande åtgärd, varför även hänsyn måste tas till de intressen som kan skadas av en beviljad undersökning. Ett allt för lågt beviskrav riskerar i sin tur rättsosäkerhet med godtyckliga ingripanden som följd.⁵⁹

I svensk civilrätt används vid interimistiska beslut, säkerhetsåtgärder och övriga civilrättsliga beslut som föregår en slutlig prövning i målet i huvudsak tre olika beviskravsnivåer:

- anledning att anta
- skäligen kan antas
- sannolika skäl

Av de tre olika beviskravsnivåerna är *anledning att anta* det lägsta beviskravet och *sannolika skäl* det högsta.

Beviskravsnivån *anledning att anta* används bland annat i konkurrenslagen (1993:20) vid bedömningen av om en undersökning enligt 5 kap. 3 § ska företas med anledning av överträdelse av några av lagens bestämmelser. I resonemanget i förarbetena kring beviskravet framhålls att det trots likheter mellan förfarandet enligt konkurrenslagen och det som är tänkt att införas i de immaterialrättsliga lagstiftningarna även föreligger en betydande skillnad. När konkurrenslagens undersökning aktualiseras är det fråga om en myndighet som vill genomföra en åtgärd i allmänhetens intresse. Intrångsundersökningar i sin tur aktualiseras när en privat aktör önskar göra något för att säkra ett eget förmögenhetsrättsligt intresse. Skillnaden i karaktär mellan de båda undersökningarna gjorde att de inte bedömdes vara jämförbara och att *anledning att anta* inte ansågs vara ett tillräckligt högt beviskrav.⁶⁰

⁵⁸ Se 7 kap. 56 a § UrL.

⁵⁹ Prop. 1998/99:11, s. 60.

⁶⁰ Prop. 1998/99:11, s. 63 f.

Den högsta beviskravsnivån, *sannolika skäl*, är den beviskravsnivå som krävs för att bevilja säkerhetsåtgärder enligt 15 kap. 3 § RB. Även interimistiska vitesförbud enligt de immaterialrättsliga lagarna har beviskravsnivån *sannolika skäl*.⁶¹ Mot bakgrund av att det tänkta syftet med intrångsundersökningar är att säkra bevisning för att möjliggöra sådana och liknande åtgärder, framförs i förarbetena att *sannolika skäl* är ett för högt beviskrav. Istället landade förarbetena i att det mellersta beviskravet *skäligen kan antas* var lämpligt att använda sig av.⁶² I motiven till intrångsundersökningsinstitutet uttalas att beviskravet kan jämföras med 15 kap. 1 § och 24 kap. 3 § RB, som statuerar beviskraven *skäligen kan befaras* angående kvarstad respektive *skäligen misstänkt* angående häktning.⁶³

Beviskravet *skäligen kan antas* gäller för rekvisitet att någon ska ha begått eller medverkat till ett intrång. I det ligger egentligen två olika omständigheter. För att ett intrång ska ha begåtts krävs dels att intrångsgöraren har vidtagit en åtgärd, dels att åtgärden utgör ett intrång i rättighetsinnehavarens immateriella rättighet. I förarbetena diskuterades om det skulle uppställas ett krav på att det skulle vara klarlagt att det förelåg ett fall av intrång. Därmed skulle i så fall frågan om en åtgärd hade vidtagits separeras från frågan om åtgärden var ett intrång. Remissinstanser påpekade dock att intrångsundersökning är menad att ske i ett tidigt stadium av processen kring ett intrång, varför det skulle vara svårt för sökanden att klart visa att en viss åtgärd var ett intrång. Intrångsundersökning riskerade i så fall att förlora sin effektivitet som verktyg att säkra bevisning om det kravet uppställdes. Förarbetena kom därför istället till slutsatsen att omständigheterna inte ska separeras och att beviskravet *skäligen kan antas* gäller för dem båda.⁶⁴ Det kan även framlyftas att beviskravet *skäligen kan antas* också gäller vid straffbara försök eller förberedelser till intrång.⁶⁵

I ett mål från år 2009 uttalade hovrätten över Skåne och Blekinge sig om beviskravet för omständigheten huruvida det föreligger ett immaterialrättsligt skydd, i det aktuella fallet upphovsrättsligt skydd. I målet hade sökanden lämnat in tolv handlingar samt beskrivit resultatet av en undersökning där det bland annat redovisades omständigheterna kring kopiering av 222 datorfiler. Hovrätten konstaterade att sökanden hade bevisat att det *skäligen kunde antas* att motparten hade vidtagit en viss åtgärd och att denna åtgärd innebar ett intrång. Därefter gick hovrätten vidare och uttalade att sökanden även har bevisbördan för att den immateriella rättigheten föreligger och att det inte finns någon bevislättnad i den frågan. Enligt hovrätten åligger det därmed sökanden att visa att de handlingar som är aktuella för intrångsundersökningen åtnjuter ett upphovsrättsligt skydd. I målet bedömde hovrätten att det endast vad

⁶¹ Se 7 kap. 53 b § UrL och motsvarande regleringar i övriga immaterialrättsliga lagar.

⁶² Prop. 1998/99:11, s. 63 f.

⁶³ Prop. 1998/98:11, s. 85.

⁶⁴ Prop. 1998/99:11, s. 62 f. Se även Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 124.

⁶⁵ Prop. 1998/99:11, s. 64.

gällde de tolv inlämnade handlingarna stod klart att de innehade ett upphovsrättsligt skydd och att intrångsundersökningen därmed endast skulle ske för dessa.⁶⁶

År 2012 kom dock Svea hovrätt till en annan slutsats i frågan. Även denna gång handlade det om ett upphovsrättsligt skydd. Hovrätten hänvisade istället till förarbetena, där det som bekant uttalas att frågan om intrång ska ses i ett sammanhang och att beviskravet *skäligen kan antas* ska gälla för alla aspekter som innefattar dessa frågor. Mot bakgrund därav uttalade hovrätten att det därför stod klart att beviskravet *skäligen kan antas* inte bara gäller för om en åtgärd utgör intrång och om denna åtgärd har företagits, utan även vad avser huruvida det föreligger ett upphovsrättsligt skydd. Hovrätten frångick således bedömning i målet från år 2009 och ändrade beviskravet från att det ska *visas* till att det *skäligen ska kunna antas* att det finns ett upphovsrättsligt skydd. I målet hade sökande åberopat bland annat avtal och adressförteckningar. Hovrätten ansåg dock inte sökanden ha gjort det *skäligt att anta* att något av de åberopade dokumenten hade den individuella särprägel som krävs för ett upphovsrättsligt skydd. Inte heller menade domstolen att sökanden hade preciserat hur motparten på ett olovligt sätt förfogat över de åberopade dokumenten. Yrkandet om intrångsundersökning avsågs därför.⁶⁷

I praktiken är det sällan som en framställan om intrångsundersökning faller med anledning av att beviskravet inte är uppfyllt, och *skäligen kan antas* har visat sig vara ett tämligen lågt beviskrav.⁶⁸ Vad som har godtagits av domstol för att det ska kunna *skäligen antas* att någon har gjort eller medverkat till ett intrång är bland annat inköpskvitton, analysintyg till styrkande av att motpartens produkter är förfalskningar och vittnesintyg. Det föreligger heller inget hinder mot att anonyma vittnesuppgifter åberopas.⁶⁹

4.2 Vad som får eftersökas

4.2.1 Handlingar och föremål

Om det skäligen kan antas att någon har gjort eller medverkat till ett intrång enligt ovan, är det som kan utläsas från lagtexten *handlingar och föremål som kan antas ha betydelse för en utredning om ett intrång* som får eftersökas vid en intrångsundersökning.⁷⁰ Det kan röra sig om piratkopierat material och eventuella föremål som har använts för att tillverka piratkopior. Vidare får verksamhetshandlingar efterforskas, såsom exempelvis affärsavtal, fakturor och listor av utbudna varor. Som utgångspunkt får elektroniskt lagrad information eftersökas i samma utsträckning som fysiska handlingar, och även

⁶⁶ RH 2009:6.

⁶⁷ RH 2012:44.

⁶⁸ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 126. Se även RH 2016:2, där hovrätten uttalar det samma. Hovrätten konstaterar i samband med det dock att det ändå åligger sökanden att precisera vilket intrång det är som påstås.

⁶⁹ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 126 f.

⁷⁰ 7 kap. 56 a § UrL.

datorprogram, e-postmeddelanden och webbplatser får eftersökas. Förarbetena uttryckte även att en närmare precisering av handlingsbegreppet får ske genom praxis.⁷¹ Kronofogdemyndigheten har inte befoget att avlägsna handlingar och föremål vid undersökningen på grund av den risk för skada det skulle medföra för den som utsätts för undersökningen. Istället är Kronofogdemyndigheten hänvisad till att i förrättningsprotokollet⁷² dokumentera det som har fotograferats, filmats, gjorts ljudupptagningar eller tagits kopior av.⁷³

I förarbetena lyfts även frågan vad som *inte* får eftersökas vid en intrångsundersökning. Faktiska omständigheter, såsom ett händelseförlopp, får exempelvis inte efterforskas. I förarbetena konstateras att det är betydligt svårare att överblicka konsekvenserna av en så ingripande undersökningsåtgärd som efterforskning av händelseförlopp utgör än konsekvenserna av eftersökning av handlingar och föremål. Eftersom det blir svårt att förutse vilka konsekvenser det kan få ur integritetshänsyn och för skyddet av företagshemligheter, bedömdes det inte proportionerligt att låta intrångsundersökningar omfatta faktiska omständigheter.⁷⁴ Som konsekvens av detta kan exempelvis intrång i förfarandepatent inte eftersökas i den mån det innebär iakttagelse av processer.⁷⁵

Vidare får en intrångsundersökning inte omfatta sådana skriftliga handlingar som avses i 27 kap. 2 § RB.⁷⁶ De skriftliga handlingar som omfattas av 27 kap. 2 § RB är sådana som kan antas innehålla uppgifter som befattningshavare eller annan som avses i 36 kap. 5 § RB inte får höras som vittne om, förutsatt att handlingen också innehåller av hen eller av den till vars förmån tystnadsplikten gäller. I 36 kap. 5 § RB finns en uppräkningslista med flertalet sådana personer som inte får höras som vittne. Bland de uppräknade finns läkare, sjuksköterskor, advokater, rättegångsombud, biträde med flera.⁷⁷

I förarbetena nämns inget direkt om ett förbud mot upptagande av indirekt bevisning. Ur formuleringen att det som får eftersökas är sådant som ”kan antas ha betydelse för en utredning”⁷⁸ torde vara svårt att utläsa ett förbud

⁷¹ Prop. 1998/99:11, s. 53 ff och s. 85 f. Se dock NJA 2015 s 631 där HD med anledning av ett mål om husrannsakan och beslag uttrycker att lagstiftningen kring tvångsmedel i det virtuella rummet är otidsenlig och att det är önskvärt att lagstiftaren avhjälpes detta, eftersom möjligheterna att göra så i praxis är begränsade med anledning av bland annat legalitetsprincipen.

⁷² Se avsnitt 2.3.

⁷³ Prop. 1998/99:11, s. 78.

⁷⁴ Prop. 1998/99:11 s. 56.

⁷⁵ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 117.

⁷⁶ 7 kap. 56 f § UrL. Vad gäller Kronofogdemyndighetens roll som verkställande myndighet ska kronofogden ex officio beakta huruvida information omfattas av förbudet, oaktat om domstol har gjort ett undantag därom, se *Kronofogdemyndighetens handbok om specialverkställighet*, s. 92.

⁷⁷ Vidare får patentombud och deras biträden enligt paragrafen inte heller vittna om sådan patenträttslig angelägenhet som avses i 2 § 1 p. lag (2010:1052) om auktorisation av patentombud. Eftersom intrång i patent är en av de angelägenheter som där avses torde inte handlingar som patentombud innehar som är kopplade till ett intrång i patent få eftersökas.

⁷⁸ 7 kap. 56 a § UrL.

mot indirekt bevisning, eftersom det inte kan uteslutas att även indirekt bevisning kan antas ha sådan betydelse.⁷⁹

4.2.2 Ändamålsprincipen

Intrångsundersökningsinstitutet styrs av den så kallade ändamålsprincipen. Ändamålsprincipen härleds från 2 kap. 21 § RF, som statuerar att de fri- och rättigheter som kapitlet ställer upp endast får inskränkas på ett sätt som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Ändamålsprincipen är en grundläggande princip vid tvångsmedel, då den försäkrar att tvång endast används för det ändamål som det medgavs till.⁸⁰ När det kommer till intrångsundersökningar kommer ändamålsprincipen till uttryck genom att intrångsundersökningar endast får ske ”för att söka efter föremål eller handlingar som kan antas ha betydelse för en utredning om intrånget eller överträdelsen”.⁸¹ Möjligheten att få göra en intrångsundersökning är således kopplad till dess syfte att säkra bevisning om ett intrång.⁸² Det framkommer även i lagtexten, som uttrycker att domstolen måste ange för vilket ändamål som intrångsundersökningen ska ske.⁸³ Förutom att det ska vara sådant som kan klassificeras som föremål och handlingar som eftersöks får alltså endast sådant som kan vara av intresse för bevisning eftersökas.

4.2.3 Preciseringskravet

Mot bakgrund av att intrångsundersökning endast får medges för handlingar och föremål som kan antas ha betydelse för utredningen om intrång, åligger det sökanden ett preciseringskrav. Domstolen måste få en tillräckligt precis beskrivning av vad som ska eftersökas för att kunna göra en bedömning av om det är relevant.⁸⁴ Eftersom intrångsundersökningsinstitutets själva syfte är att tidigt i en process ge sökanden möjlighet att skaffa mer information om ett intrång och dess omfattning har sökanden många gånger en högst begränsad tillgång till information vid yrkandet om intrångsundersökning. I förarbetena uttrycks att det av naturliga skäl därför kan vara svårt för sökanden att exakt ange vilka handlingar och föremål som det handlar om. Det uttalas därför att det bör vara tillräckligt att sökanden på ett funktionellt sätt beskriver de handlingar som ska eftersökas.⁸⁵ Vidare uttrycks att det är rimligt att kräva att sökanden preciserar sig så noga som förutsättningarna medger.⁸⁶

Förutom att det åligger sökanden ett preciseringskrav ska även domstolen i sitt beslut ange vilka föremål och handlingar som får eftersökas samt vilka utrymmen som får genomsökas.⁸⁷ På så vis minimeras risken att Kronofogdemyndigheten gör en mer omfattande undersökning än vad som är befogat.

⁷⁹ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 116.

⁸⁰ Prop. 1998/99:11, s. 53.

⁸¹ 7 kap. 56 a § UrL.

⁸² Bengtsson, Lyxell, 2004, s. 113.

⁸³ 7 kap. 56 d § 1 st. 1 p. UrL. Se vidare nästa avsnitt, 4.4.

⁸⁴ Prop. 1998/99:11 s. 55. Se även Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 115.

⁸⁵ Prop. 1998/99 s. 55.

⁸⁶ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 115.

⁸⁷ Se 7 kap. 56 d § UrL.

Förarbetena konstaterar att det av samma anledningar som för sökanden kan vara svårt för domstolen att ange exakt vad det är för föremål och handlingar som ska eftersökas. Förarbetena konstaterar dock att domstolen har uppgiften att sträva efter att vara så precis som möjligt.⁸⁸

Preciseringskravet har flertalet gånger tolkats snävt av Kronofogdemyndigheten, vilket har fått som konsekvens att exekutionen av besluten endast har omfattat de handlingar som med stor tydlighet rör sökandes immateriella rättighet. Åsikten har framförts att Kronofogdemyndigheten snäva tolkning leder till att information som kan vara till nytta för utredningen utelämnas från undersökningen, och att syftet med institutet då riskerar att gå förlorat.⁸⁹

4.3 Proportionalitetsbedömningen

4.3.1 Allmänna utgångspunkter

Som förklarat tidigare innehåller institutet om intrångsundersökning bland annat en bestämmelse om en proportionalitetsbedömning. Det innebär att oaktat om övriga uppställda rekvisit för en intrångsundersökning är uppfyllda, ska en proportionalitetsbedömning göras innan en intrångsundersökning medges. Att så ska ske framkommer uttryckligen i lagtexten, som stadgar att en intrångsundersökning endast får meddelas om *skälen för åtgärden uppväger den olägenhet eller de men i övrigt som åtgärden innebär för den som drabbas av den eller för något annat motstående intresse*.⁹⁰ Intresset av en intrångsundersökning måste alltså motivera de eventuella olägenheter som den kan innebära.

Till skillnad från några av remissinstanserna ansåg regeringen att det med anledning av proportionalitetsbedömningens betydelse för ett beslut om intrångsundersökning, och på grund av intrångsundersökningens karaktär, var av stor vikt att den stod utskrivna i lagtext.⁹¹ Förarbetena påpekade vidare att en intrångsundersökning är ett tvångsmedel och att en avvägning av berörda intressen därför alltid bör göras. Förarbetena hänvisade till den proportionalitetsbedömning som uttrycks i 27 kap. 1 § 3 st vid beslut om husrannsakan och 28 kap. 3 a § RB vid beslut om hemliga tvångsmedel som en förebild för bestämmelsen i intrångsundersökningsinstitutet.⁹² I förarbetena uttalas tydligt att det är den proportionalitetsbedömning som görs vid husrannsakan som ska gälla även vid intrångsundersökning.⁹³ För att intrångsundersökningen ska bli proportionerlig kan domstolen även förordna om andra villkor för verkställandet, exempelvis att sökanden inte får närvara vid förrättningen.⁹⁴ Genom

⁸⁸ Prop. 1998/99:11 s. 68 f.

⁸⁹ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 116. Se även Bengtsson, Nordiskt Immateriellt Rättsskydd, 2000, s. 505. Kan jämföras med att Kronofogdemyndighetens riktlinje är att domstolens beslut strikt ska följas, se *Kronofogdemyndighetens handbok om specialverkställighet*, s. 92.

⁹⁰ 7 kap. 56 a § 2 st UrL.

⁹¹ Prop. 1998/99:11, s. 67.

⁹² Prop. 1998/99:11, s. 86.

⁹³ Prop. 1998/99:11, s. 67.

⁹⁴ 7 kap. 56 d § UrL, se även prop. 1998/99:11, s. 91.

att uppställa ett sådant villkor förhindras att sökanden vid exempelvis patentintrång ser och därmed får information om prototyper eller tillverkningsmetoder som inte omfattas av undersökningen.⁹⁵

Justitiekanslern har uttalat sig i fråga om Kronofogdemyndighetens roll som verkställande myndighet i samband med proportionalitetsbedömningen. Vad Justitiekanslern konstaterade är att den bedömningen till fullo åligger domstolen och att Kronofogdemyndigheten inte ska göra en bedömning av vad som ska undantas med anledning av känslig information, som exempelvis företagshemligheter. Även om exempelvis en part anför att något inte är proportionerligt vid förrättningen och därför ska undantas, är det inget kronofogden ska ta ställning till.⁹⁶

4.3.2 De motstående intressenas roll i proportionalitetsbedömningen

4.3.2.1 Anonymitetsskyddet i proportionalitetsbedömningen

I förarbetena uppmärksammas att även om intrångsundersökningsinstitutet aldrig får användas i syfte att eftersöka exempelvis vem som gett uppgifter till massmedia, finns det en risk för att sådan information avslöjas vid en undersökning vid som exempel en tidningsredaktion.⁹⁷ Vad avser anonymitetsskyddet hänvisar förarbetena till en proposition från 1989 avseende vissa tvångsmedelsfrågor. I den propositionen konstateras att det viktigaste skyddet vid tvångsmedelsanvändning där anonymitetsskyddade uppgifter riskerar att röjas är ändamålsprincipen, och att proportionalitetsprincipen sedan används och ger ett än mer förhöjt och tillräckligt skydd.⁹⁸ I förarbetena bedömdes att det inte fanns anledning att frångå den slutsatsen vad avser intrångsundersökningsinstitutet. Genom proportionalitetsbedömningen är således tanken att anonymitetsskyddet är tillräckligt värnat om. Vidare uttalar förarbetena att intressen som är nära förbundna med grundläggande fri- och rättigheter generellt sett väger tyngre än intresset av bevissäkring kring immaterialrättsliga intrång.⁹⁹

Så vitt författaren känner till har det inte förekommit något mål om intrångsundersökning där anonymitetsskyddet har aktualiserats. Med anledning av det kan det vara värt att se på ett mål från straffrättens område som gäller en husrannsakan på en tidningsredaktion. Syftet med husrannsakan var att eftersöka och beslagta elektroniska informationsbärare eftersom det på dem skulle finnas omaskerade bilder på gärningsmän från ett rån. Målet gick upp till HD, som konstaterade att det inte stod klart på exakt vilken informationsbärare som informationen fanns, varför det bedömdes föreligga en stor risk för att skyddad information skulle röjas. Den skyddade information som det rörde

⁹⁵ Prop. 1998/99:11, s. 74.

⁹⁶ Justitiekanslerns beslut från den 10 december 2013, dnr 7757-12-40.

⁹⁷ Prop. 1998/99:11, s. 65.

⁹⁸ Prop. 1988/89:124, s. 33 ff.

⁹⁹ Prop. 1998/99:11, s. 66.

sig om konstaterades vara av särskilt skyddsvärt slag, just eftersom det kunde handla om exempelvis vem som lämnat upplysningar och meddelanden under begäran att vara anonym. HD gjorde därför bedömningen att en husrannsakan inte stod i proportion till motstående intressen, trots att intresset av brottsutredning vägde tungt, och att den därför inte skulle genomföras.¹⁰⁰

4.3.2.2 Företagshemligheter i proportionalitetsbedömningen

Till skillnad från anonymitetsskyddet är skyddet av företagshemligheter ett intresse som i praxis ofta aktualiseras vid proportionalitetsbedömningen vid intrångsundersökningar. I förarbetena sägs att domstolen bör vara uppmärksam på konkurrensförhållanden mellan parterna just med anledning av risken att företagshemligheter kan komma sökanden till hands.¹⁰¹ För det fall att domstolen bedömer att en sådan risk finns, måste domstolen sedan bedöma om riskens storlek och de skadeverkningar en realisering av risken skulle medföra, uppvägs av det som kan åstadkommas med en intrångsundersökning.¹⁰²

När domstol har beaktat risken för att företagshemligheter kan avslöjas i proportionalitetsbedömningen har det både resulterat i att intrångsundersökning har beviljats och att den har avslagits. I regel tenderar dock inte ensamt den omständigheten att företagshemligheter riskerar att röjas leda till att domstolen avslår ett yrkande om intrångsundersökning.¹⁰³ Det har uttryckts i praxis att omständigheten att parterna är konkurrenter ska få betydelse först om de ha varit konkurrenter en längre tid.¹⁰⁴

Det råder delade åsikter om hur frågan om företagshemligheter, och med det en eventuell konkurrenssituation mellan parterna, ska bemötas när det kommer till intrångsundersökning. Bengtsson och Lyxell har framfört att en konkurrenssituation mellan parterna endast borde leda till avslag om det är sannolikt att sökanden har ett *större intresse av överskottsinformation än av faktisk bevisning kring ett intrång*, eller om yrkan om intrångsundersökning sannolikt har gjorts just i syfte att skada motparten. Motiveringen är att det vid immaterialrättsliga intrång i princip alltid kan sägas föreligga en konkurrenssituation, vilket illustreras genom en jämförelse mellan hur intrång i en immateriell rättighet står sig i relation till ett ordinärt och lovligt konkurrensförhållande. En möjlig, och helt lovlig, form av konkurrens är om en part tillverkar, säljer eller marknadsför en tjänst eller en vara som liknar en tjänst eller vara som en annan aktör på marknaden erbjuder. En intrångssituation i sin tur utmärks av att en part gör precis samma sak, med den skillnaden att varan eller tjänsten är lik en annan parts vara eller tjänst i en sådan utsträckning att det bedöms röra sig om ett immaterialrättsligt intrång. Mot bakgrund av att det därför i princip alltid föreligger ett konkurrensförhållande vid intrång menar Bengtsson och Lyxell att endast en konkurrenssituation i sig inte borde

¹⁰⁰ NJA 2015 s. 631.

¹⁰¹ Prop. 1998/99:11, s. 87.

¹⁰² Prop. 1998/99:11, s. 65.

¹⁰³ Bengtsson, Henrik, Arndt, Oskar, Juridisk tidskrift, 2008/09, s. 257.

¹⁰⁴ Forsin, Nordiskt Immateriellt rättsskydd, 2010, s. 100.

medföra att en intrångsundersökning inte bedöms oproportionerlig, utan att någon av ovan omständigheter också måste föreligga för det.¹⁰⁵ Andra menar att det faktum att det föreligger en konkurrenssituation borde medföra att det endast är om det bedöms vara absolut nödvändigt som en intrångsundersökning ska beviljas, med anledning av risken för att företagshemligheter avslöjas.¹⁰⁶ Åsikten har även framförts att intrångsundersökningsinstitutet missbrukas på så sätt att det används som en förevändning just i förhoppningen att få reda på motpartens företagshemligheter.¹⁰⁷ Mot denna bakgrund kan det vara intressant att se på RH 2014:52, där hovrätten avslag på ansökan om säkerhetsåtgärd enligt 15 kap. 3 § RB. I målet hade det framkommit sådana omständigheter som gjorde att hovrätten inte kunde bortse från möjligheten att sökanden med sitt yrkande försökte utnyttja reglerna om säkerhetsåtgärder i annat syfte än vad lagstiftaren hade avsett. Hovrätten sade att det i en sådan situation ställs högre krav på proportionalitet för att en säkerhetsåtgärd ska beviljas.

4.3.2.3 Rätten till privatliv i proportionalitetsbedömningen

Vidare ska skyddet för hemfrid och privatliv¹⁰⁸ enligt förarbetena särskilt beaktas vid intresseavvägningen.¹⁰⁹ Intrångsundersökningar kan som bekant ske i privata utrymmen, exempelvis en bostad, och i dessa fall ska enligt förarbetena integritetsaspekten ges särskild tyngd i proportionalitetsbedömningen. För att intrångsundersökning ska anses motiverad i dessa fall torde det krävas ett allvarligt immaterialrättsintrång.¹¹⁰

Förutom det mer uppenbara scenariot att rätten till privatliv lyfts när det handlar om intrångsundersökning i privatbostad, diskuteras integritetsfrågan i förarbetena även i samband med huruvida intrångsundersökning ska få företas hos tredje man. I förarbetena sägs att det skulle vara svårt att motivera en så ingripande åtgärd hos en tredje part som inte ens kunde antas vara inblandad i det påstådda intrånget, och att integritetshänsynen i dessa fall måste gå före intresset av bevissäkring. Det gjordes även en hänvisning till husrannsakan och det faktum att möjligheterna till husrannsakan hos annan än den misstänkte är högst begränsade.¹¹¹ Som konsekvens kan exempelvis motpartens räkenskapshandlingar och liknande som förvaras hos revisionsbyråer inte eftersökas genom intrångsundersökning, trots att sådana handlingar många gånger är essentiella för att undersöka ett intrång.¹¹² Det bör dock noteras att intrångsundersökning får och har genomförts i lokaler som den som är misstänkt för intrånget förfogar över tillsammans med tredje man.¹¹³ Det har även tagits ett beslut om intrångsundersökning som omfattade en dator som tredje

¹⁰⁵ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 133.

¹⁰⁶ Thomas, Lindqvist, Ståhl, Fredrik, Brand News, 2004, s. 19.

¹⁰⁷ Forsin, Nordiskt Immateriellt rättsskydd, 2010, s. 100.

¹⁰⁸ Se avsnitt 3.3.

¹⁰⁹ Prop. 1999/98:11, s. 87.

¹¹⁰ Prop. 1998/99:11, s. 86.

¹¹¹ Prop. 1998/99:11, s. 57 och 86.

¹¹² Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 120 f. För att få tillgång till sådana handlingar hos tredje man får istället 38 kap. eller 41 kap. RB användas.

¹¹³ Bengtson, Lyxell, 2006, s. 118.

man, ett annat bolag, vid förrättningen hävdade tillhörde bolaget och därför skulle undantas. Så skedde dock inte, eftersom tingsrätten sade att beslutet om intrångsundersökning inte hade gått bolaget emot på ett sådant vis att det kunde klaga över beslutet.¹¹⁴ Förarbetena behandlade inte frågan om intrångsundersökning på arbetsplats, men även i dessa fall torde integritetsaspekten lyftas särskilt.¹¹⁵

Det har vid ett flertal tillfällen tillåtits intrångsundersökningar i privata bostäder, men många gånger är domstolens motivering så kortfattad att det är svårt att utläsa hur den har resonerat.¹¹⁶ Vad gäller några beslut där intrångsundersökning har beviljats i privata bostäder har Bengtsson resonerat kring att anledningen kan vara att det rör sig om motparter som bedrev enskild firma från sina privata bostäder och att det kan ha inverkat på proportionalitetsbedömningen.¹¹⁷

Genom RH 2016:2 har domstolen på ett lite mer utförligt vis gett vägledning i hur den resonerar i frågan. I målet hade sökanden, Granen, i tingsrätten fått en intrångsundersökning beviljad ex parte hos sin motpart, företaget Exerton. Granen var ett företag som innehade och förvaltade fastigheter medan Exerton innehade och förvaltade kommersiella fastigheter. Intrångsundersökning beviljades dels i Exertons lokaler, dels i företagets anställdas, M.T., J.E. och A.J., privata bostäder. De anställda hade tidigare haft en anställning hos Granen som VD, affärsutvecklare och business controller och hade sedan fått samma eller liknande anställningar i Exerton. Det påstådda intrånget gällde handlingar och datafiler som var återgivna eller angivna i bilagor som Granen hade lämnat in. Några av de aktuella dokumenten förvarades tillsammans med dokument av privat karaktär. Efter att först ha gjort en bedömning av huruvida det inlämnade materialet faktiskt kunde ligga till grund för en intrångsundersökning, gick tingsrätten vidare till proportionalitetsbedömningen. I denna bedömning ansåg tingsrätten att det med anledning av intrångets omfattning och de omständigheter under vilka intrånget hade ägt rum handlade om ett sådant allvarligt intrång att det var motiverat att göra intrångsundersökning inte bara i Exertons lokaler men även i privatpersonernas bostäder. Med hänsyn tagen till proportionalitetsprincipen tilläts intrångsundersökningen i privatbostäderna, dock med restriktionen att det endast fick ske med M.T., J.E. och A.J. närvarande i bostäderna.

Tingsrättens beslut överklagades till hovrätten, som kom att göra en annan bedömning. Inledningsvis var hovrätten betydligt mer restriktiv än tingsrätten vad avsåg vilket material som skäligen kunde antas ha ett upphovsrättsligt skydd och som det därför var aktuellt att bedöma om det skäligen kunde antas ha begåtts intrång i. Därefter konstaterade hovrätten att det endast var A.J.:s handlande som skäligen kunde antas utgöra ett intrång. Således var det endast i förhållande till A.J. som en intrångsundersökning var aktuell och en proportionalitetsbedömning behövde göras.

¹¹⁴ Bengtsson, Brand News, 2002, s. 48.

¹¹⁵ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 119.

¹¹⁶ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 119.

¹¹⁷ Bengtsson, Brand News, 2002, s. 48.

Vad avsåg proportionalitetsbedömningen refererade hovrätten särskilt till förarbetenas uttalande att det krävs särskilt hänsyn till integritetsaspekten samt att det bör röra sig om allvarliga immaterialrättsintrång för att intrångsundersökning i bostäder ska godkännas. Efter hovrättens tidigare bedömning att intrångsundersökningen endast kunde bli aktuell för ett fåtal dokument, i en mapp med mestadels dokument av privat karaktär, förklarades det inte vara fråga om ett särskilt omfattande intrång. Därutöver konstaterade hovrätten att det redan fanns viss bevisning om intrånget. Mot denna bakgrund bedömde hovrätten att det inte fanns tillräckliga skäl att företa ett sådant tvångsmedel som en intrångsundersökning är i en bostad.

4.3.3 Övriga hänsyn i proportionalitetsbedömningen

Utöver intrångsundersökningens motstående intressen går det att identifiera ytterligare hänsyn som ska beaktas vid viktningen i proportionalitetsbedömningen. Bland dessa kan man finna *indirekta verkningar av intrångsundersökningen*. Det framgår direkt av lagtext att även andra motstående intressen än de som kan drabba just den som utsätts för intrångsundersökningen ska beaktas i proportionalitetsbedömningen.¹¹⁸ Därför ska även indirekta verkningar av en undersökning beaktas, exempelvis att tredje mans rättsligt skyddade intressen berörs. I förarbetena exemplifieras situationer när särskild hänsyn ska tas till tredje mans intressen med bland annat de fall då intrångsundersökningen genomförs på en plats som har anknytning till de yrkeskategorier som räknas upp i 36 kap. 5 § RB.¹¹⁹

Därutöver finns ytterligare hänsyn som tas i beaktan vid proportionalitetsbedömningen som inte har preciserats i lagtext eller diskuterats specifikt i förarbetena men som har framkommit i praxis. Det har spelat in i domstols bedömning om sökanden *redan har tillgång till viss bevisning*.¹²⁰ Ytterligare en omständighet som det har visat sig att domstol beaktar vid proportionalitetsbedömningen är huruvida motparten *borde ha kunnat räkna med rättsliga följder* med anledning av den åtgärd som påkallade intrångsundersökningen. I ett mål från år 2006 konstaterade Kristianstad tingsrätt att en försäljare som sålde skor som påtagligt liknade ett annat känt varumärkes skor borde ha räknat med att kunna bli utsatt för rättsliga åtgärder. Integritets- och företags-hemlighethänsyn sades därför väga lätt i sammanhanget. I kombination med att skoförsäljaren hade vägrat att frivillig lämna ut efterfrågade uppgifter ansåg tingsrätten att eventuella olägenheter skoförsäljaren skulle kunna drabbas av på grund av intrångsundersökningen inte gjorde ansökan oproportionerlig.¹²¹ En jämförelse kan göras med ett mål som berör proportionalitetsbedömningen vid interimistiska vitesförbud. I målet uttalade HD att desto starkare skäl käranden har framfört för att ett intrång förekommer, desto mindre

¹¹⁸ 7 kap. 56 a § 2 st UrL.

¹¹⁹ Prop. 1998/99:11, s. 86.

¹²⁰ Se bland andra Svea hovrätt, Ö 214-04, beslut 2004-01-15 och RH 2016:2.

¹²¹ Kristianstads tingsrätt, T 1189-06, beslut 2006-12-20.

blir utrymnet för en proportionalitetsbedömning. Som konsekvens ska en proportionalitetsbedömning över huvud taget inte ske om kändens sak är uppenbar eller om klart övervägande skäl talar för kändens sak.¹²²

Vidare har även processrättsliga hänsyn beaktats vid proportionalitetsbedömning av intrångsundersökningar, så som reciprocitetsprincipen¹²³ och intresset av att få en fullständig utredning.¹²⁴ Däremot förefaller det inte som att det har påverkat domstolens bedömning huruvida det rör sig om en situation med en ekonomiskt starkare part.¹²⁵

4.4 Beslut utan motpartens hörande

I linje med den grundläggande regeln i svensk rätt om att båda parter ska komma till tals, ska beslut om intrångsundersökningar som huvudregel tas först efter att motparten har fått tillfälle att yttra sig.¹²⁶ För det fall att ett dröjsmål skulle medföra risk för att föremål eller handlingar som har betydelse för en utredning om intrånget skaffas undan, förstörs eller förvanskas får dock domstolen gå till beslut omedelbart utan motpartens hörande, i vad som kallas ett ex parte-beslut.¹²⁷ Det finns alltså möjlighet till interimistiska beslut om intrångsundersökning när det bedöms vara fara för att undersökningen annars omintetgörs, och det är sökanden som ska lägga fram omständigheter som gör detta troligt.¹²⁸ Vidare ska motparten bara meddelas om beslutets verkställighet om beslut om intrångsundersökning togs efter motpartens hörande.¹²⁹

Intrångsundersökningsinstitutet innehåller således en regel om fara i dröjsmål. I förarbetena konstateras att det vid beslut om intrångsundersökning, precis som vid civilrättsliga säkerhetsåtgärder, finns ett intresse av att beslut fattas snabbt. Vidare sägs att det exempelvis när det rör sig om information som finns lagrad på datorer eller olovliga kopior av datorprogram sällan torde vara ändamålsenligt att låta motparten yttra sig med anledning av hur snabbt och enkelt sådan information kan raderas. I övrigt berörs frågan om vad som kan anses vara fara i dröjsmål inte djupare, utan förarbetena stannar vid att konstatera att bedömningen måste göras med hänsyn till det enskilda fallet.¹³⁰ Avseende vad som i allmänhet gäller för rekvisitet fara i dröjsmål har HD uttalat, i samband med fråga om omedelbar kvarstad, att det är att betrakta

¹²² NJA 1995 s. 631.

¹²³ Reciprocitetsprincipen innebär att den ena parten i en process inte på den andres bekostnad ska gynnas procedurmässigt, parterna ska vara likställda. För utförligare förklaring av reciprocitetsprincipen, se avsnitt 5.3.

¹²⁴ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 127.

¹²⁵ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 133.

¹²⁶ Prop. 1998/99:11, s. 70.

¹²⁷ 7 kap. 56 b § 2 st UrL.

¹²⁸ Prop. 1998/99:11, s. 70 och Olson, Henry, Rosén, Jan, Upphovslagen (1 april 2016 Zeteo), kommentar till 7 kap. 56 b §.

¹²⁹ 7 kap. 56f § UrL.

¹³⁰ Prop. 1998/99:11, s. 70 f.

som ett krav på att kvalificerad sabotagerisk föreligger, där framför allt graden av tidsnöd är av grundläggande betydelse.¹³¹ I detta ryms två aspekter; dels ska motparten ha de faktiska möjligheter som krävs för att realisera den föreliggande sabotagerisken, dels ska det finnas omständigheter som talar för att svaranden skulle komma att faktiskt utnyttja sig av de möjligheterna.¹³²

I realiteten har undantagsregleringen snarast kommit att användas som en huvudregel, det vill säga den stora majoriteten av intrångsundersökningarna sker ex parte.¹³³ En anledning torde vara att många av de mål som aktualiserar intrångsundersökning handlar om piratkopiering, där exempelvis olagliga exemplar av leksaker, kläder och skivor framställs. Eftersom sådana föremål i regel är enkla att på kort tid göra sig av med eller förstöra ligger det nära till hands för domstolen att presumera att det finns en risk att så görs.¹³⁴ Förarbetena var inte vidare utförliga kring vilka situationer som kunde bedömas som sådana där intrångsundersökningen riskerar att omintetgöras, varför det inte står klart vad som ska gälla om undersökningen gäller både sådan bevisning som typiskt är lätt att undanskaffa och annan bevisning för vilken risken inte förefaller vara särskilt stor. Det torde dock i en sådan situation vara möjligt att dela upp undersökningen så att ex parte-delen endast avser den bevisning som enkelt skulle kunna undanskaffas.¹³⁵

I domstolens motivering till att beslut ska tas ex parte kan man se resonemang kring att intrånget förefaller vara pågående.¹³⁶ Det har även hänt att domstolen har hänvisat till att motparten mot bättre vetande har fortsatt med en företeelse den borde ha insett utgjorde ett intrång.¹³⁷

4.5 Sammanfattande reflektion

I detta avsnitt har redogjorts för förutsättningar för och regleringar kring intrångsundersökning som återspeglar avvägningen mellan olika intressen. Närmare bestämt har beviskravet, vad som styr det som får eftersökas, proportionalitetsbedömningen och regleringen kring ex parte behandlats.

Med anledning av beviskravets avgörande roll för ett beviljande om intrångsundersökning, berättar beviskravsnivån en del om intresseavvägningen bakom institutet. En högre beviskravsnivå är en bättre garant för att säkra de motstående intressena och vice versa. Vid införande av intrångsundersökning

¹³¹ NJA 2005 s. 29. Kvarstad är, till skillnad från intrångsundersökningsinstitutet, en säkerhetsåtgärd. Det rör sig således om åtgärder med olika karaktär. En jämförelse torde dock ändå vara intressant, dels eftersom förarbetena till intrångsundersökningsinstitutet var så kortfattade vad gäller när ex parte-beslut torde vara lämpliga, dels eftersom det fortfarande föreligger flera likheter mellan säkerhetsåtgärder och intrångsundersökningar med anledning av det inspel av tvång som de innebär.

¹³² NJA 2005 s. 29. Se även Westberg, 2004, s. 52.

¹³³ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 136.

¹³⁴ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 136.

¹³⁵ Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 137.

¹³⁶ Se exempelvis T 2017-07, Stockholms tingsrätt, beslut 2007-01-29.

¹³⁷ Ö 5612-07, Svea Hovrätt, beslut 2007-07-23. I detta fallet användande av ett varumärke.

i svensk rätt föll valet på beviskravsnivån *skälig anledning att anta*, den mellersta nivån av de beviskravsnivåer som normalt används inom civilrätten vid liknande mål. Mot bakgrund av att det rör sig om ett tvångsmedel förefaller det motiverat att inte bruka den lägsta beviskravsnivån *anledning att anta*. Med en så låg beviskravsnivå får risken för att intrångsundersökningsinstitutet skulle missbrukas och användas i annat syfte än att säkra bevisning om intrång bedömas vara beaktansvärd. Beviskravet *anledning att anta* hade varit att lagstifta med en påtaglig övervikt till bevissäkringens intresse.

Beviskravsnivån *sannolika skäl* var också ett alternativ som diskuterades. Mot bakgrund av att intrångsundersökningsinstitutet är menat vara ett medel för att i ett tidigt stadium kunna säkra bevisning, samt på grund av när i en process som intrångsundersökningen är menad att ske, avfärdades dock *sannolika skäl* som en allt för hög beviskravsnivå. Särskilt ställt i relation till att *sannolika skäl* är den beviskravsnivå som fordras för flera av de åtgärder som sökanden sedan troligtvis önskar kunna få till stånd just med hjälp av bevisning från en intrångsundersökning, förefaller beviskravsnivån inte ändamålsenlig för intrångsundersökning.

I praxis har beviskravsnivån *skälig anledning att anta* tillämpats generöst. Sedan RH 2012:44 torde man även utgå från att, trots att hovrätten inte är prejudicerande instans, det är den beviskravsnivån som gäller även för huruvida det finns ett immaterialrättsligt skydd. Även om det i förarbetena inte nämns något i just den frågan, är det tydligt att det finns en tanke om ett enhetligt beviskrav. Tolkningen av beviskravsnivån i RH 2012:44 framstår därför som mer i linje med vad förarbetena avsåg än den tolkning som gjordes i 2009:6. Eftersom det efter RH 2012:44 är *skälig anledning att anta* och inte *visa* som förklarats gälla för om det faktiskt finns ett skyddat intresse till grund för intrångsundersökningen, innebär det en avvägning till bevissäkringsintressets fördel. Sammanfattningsvis får den relativt låga beviskravsnivån, i kombination med dess tillämpning i praxis, anses avspegla en avvägning till intresset av bevissäkring.

Vad som får eftersökas

Även de regleringar som styr vad som får eftersökas är vägledande för utredningen om hur intresseavvägningen sker. Inledningsvis kan konstateras att det mot bakgrund av att alla handlingar och föremål som kan antas ha betydelse för en utredning om ett intrång får eftersökas rör sig om en generös definition med en låg beviskravsnivå. Istället blir det snarast vad som uttryckligen inte får eftersökas som blir intressant. Ändamålsprincipen, preciseringskravet och övriga undantag uppställer vissa begränsningar.

Preciseringskravet kommer till uttryck genom att såväl sökanden i sitt yrkande om intrångsundersökning som domstolen i sitt beslut i viss utsträckning måste precisera vad det är som ska eftersökas. Eftersom preciseringskravet är ämnat att minimera risken för att en intrångsundersökning blir obefogat omfattande och att överskottsinformation dokumenteras, är kravets införande en avvägning till de motstående intressenas fördel. Det torde främst vara anony-

mitetsskyddet och skyddet för företagshemligheter som främjas av preciseringskravet. Förarbetenas uttalande kring att kravet inte på grund av omständigheterna kan upprätthållas allt för strikt minskar det skydd som det utgör, men det kanske å sin sida uppvägs av en strikt tolkning av domstolens beslut av Kronofogdemyndigheten. Trots att kravet på precisering inte är allt för högt ställt, visar det på en intention att skydda motstående intressen och är en avvägning till deras fördel. Så gör också *ändamålsprincipen*, eftersom den syftar till att hindra att intrångsundersökning beviljas i annat syfte än att säkra bevisning om intrång. Det kan konstateras att det faktumet att ändamålsprincipen är grundlagsstadgad och därmed inte en valbar förutsättning vid tvångsmedelsanvändning dock innebär att den inte är ett resultat av ett övervägande hos lagstiftaren kring just intrångsundersökning.

Utöver preciseringskravet och ändamålsprincipen begränsas intresset av att säkra bevisning även av att *faktiska omständigheter inte får eftersökas* samt av *förbudet mot att eftersöka sådana skriftliga handlingar som avses i 27 kap. 2 § RB*. En praktisk betydelse av förstnämnda begränsning blir att exempelvis piratkopiering av förfarandepatent inte kan eftersökas. Eftersom alternativet hade varit en klar utvidgning av institutets användningsområde förefaller avvägningen till hänsyn för de motstående intressena rimlig. Den andra inskränkningen som hänvisar till 27 kap. 2 § RB torde inte ha avgörande praktisk betydelse, förutom möjligen om handlingar förvaras hos advokat eller ombud. Eftersom förarbetena inte direkt uttalar sig om *indirekt bevisning* får eftersökas, och det inte heller utesluts av lagtext, kan endast spekuleras i huruvida så får göras.

Även med beaktan av de krav, principer och undantag som gäller är regleringarna kring vad som får eftersökas på grund av den öppna formuleringen och den låga beviskravsnivån i mångt och mycket till fördel för intresset av bevissäkring.

Proportionalitetsbedömningen

Eftersom proportionalitetsbedömningen har det uttalade syftet att göra en viktning mellan aktuella intressen ställs avvägningen här på sin spets. I förarbetena poängteras vikten av proportionalitetsbedömningen på grund av intrångsundersökningens ingripande karaktär. Vid en genomgång av de motstående intressena var för sig blir det påtagligt att avvägningen skiljer sig beroende på vilket av dem som aktualiseras.

Vad gäller *anonymitetsskyddet* är det just proportionalitetsbedömningen som är menad att försäkra intresset ett tillräckligt skydd. I samband med att anonymitetsskyddet berörs i förarbetena konstateras att grundlagsskyddade intressen generellt väger tyngre än intresset av att säkra bevisning om immaterialrättsintrång.¹³⁸ Mer utförligt uttrycks inte i förarbetena hur viktningen ska göras om anonymitetsskyddet aktualiseras. Frågan har inte berörts i praxis just vid intrångsundersökning, men med vägledning av NJA 2015 s. 631 understryks intressets höga skyddsvärde även i förhållande till bevissäkring.

¹³⁸ Anonymitetsskyddet är ett grundlagsskyddat intresse, se avsnitt 3.2.1.

Trots att det rör sig om olika rättsområden är det en indikation på att liknande resonemang skulle kunna föras vid beslut om en intrångsundersökning. Om anonymitetsskyddet aktualiseras vid ett beslut om en intrångsundersökning torde det intresset förväntas väga tyngst i de allra flesta fall.

Intresset av att säkra *skyddet för företagshemligheter* aktualiseras ofta vid intrångsundersökningar. Avvägningen mellan intresset för skydd av företagshemligheter och bevissäkringsintresset är mindre tydlig än vid de andra intressena, kanske för att företagshemligheter och immateriella rättigheter kan sägas ligga nära varandra i karaktär. Förarbetena ger inga tydligare direktiv i hur viktningen ska ske mer än att domstol ska vara extra uppmärksam på konkurrensförhållande mellan parterna och den extra risk för röjande av företagshemligheter som ett sådant innebär. Vid en sådan risk får samtliga omständigheter beaktas. Åsikterna är delade om vad ett konkurrensförhållande faktiskt ska och borde innebära för proportionalitetsbedömningen – huruvida det alltid ska medföra att det krävs något extra för att intrångsundersökning ska beviljas, eller om en konkurrenssituation aldrig ensamt borde medföra att den inte ska beviljas. Det är en komplex fråga som bland annat beror på när ett konkurrensförhållande menas uppstå. Domstols uttalande att tiden som parterna varit konkurrenter är en faktor som spelar in ger viss vägledning. Frågan är dock, exempelvis vad avser en hos sökanden bakomliggande vilja att egentligen få ut överskottsinformation, hur mycket tidsaspekten egentligen tillför i bedömningen.

När intresset för skydd av företagshemligheter aktualiseras vid en intrångsundersökning är det svårt att dra generella slutsatser om vad som tenderar att premieras vid avvägningen. Detta eftersom det i hög uträkning blir en bedömning från fall till fall där målets enskilda omständigheter, och kanske främst parternas inbördes förhållande, har stor betydelse.

I förarbetena hänvisas även till *rätten till privatliv* som ett intresse som särskilt ska beaktas vid proportionalitetsbedömningen, exempelvis vid undersökning i privatbostäder. Den i förarbetena uttalade omständigheten att det då krävs ett allvarligt immaterialrättsligt intrång gavs dock inte någon närmare precisering. Någon klar definition har heller inte givits i praxis. Det faktum att ett antal undersökningar har beviljats i privatbostäder där det har bedrivits enskild firma kan betyda att det är en omständighet som påverkat proportionalitetsbedömningen. Möjligen förlorar privatbostaden delvis sin privata karaktär när sådan verksamhet bedrivs, med konsekvensen att rätten till privatliv i sammanhanget inte väger lika tungt. Vidare verkar skyddet för privatliv istället väga över om material som är föremål för undersökningen förvaras med i övrigt mestadels privata dokument. Avvägningen att intrångsundersökning hos tredje man inte får företas framstår som rimlig, då alternativet hade varit att sätta in tvångsmedel mot någon som kanske inte ens är kopplad till intrånget. Det hade varit att premiera bevissäkringsintresset avsevärt på övriga intressens bekostnad. Det bör dock påpekas att det faktum att det i praxis har beviljats undersökningar där tredje man indirekt har påverkats, på så vis att lokaler som tredje man har förfogat över gemensamt med den misstänkte

intrångsgöraren har genomsökts, skulle kunna indikera att förarbetena har tolkats som att det främst är när intrångsundersökningen enbart är riktad mot tredje man som den bedöms oproportionerlig. Sammanfattningsvis kan konstateras att förarbeten och praxis ger uttryck för att rätten till privatliv ska tillmätas särskild betydelse vid intresseavvägningen. Det torde krävas att någon ytterligare omständighet föreligger för att bevissäkringsintresset ska väga tyngre än intresset av att skydda rätten till privatliv, antingen att det rör sig om ett allvarligt intrång eller något annat som viktat över bevissäkringsintresset. Utan en definition på exempelvis vad som menas med ett allvarligt intrång är det dock svårt att förutse mer exakt vad det är som krävs för att intrångsundersökning i privatbostäder ska bedömas proportionerlig.

På grund av intrångsundersökningens karaktär bedömdes att även *indirekta verkningar* ska beaktas. Det är inte främmande att föreställa sig situationer då andra än endast de direkt inblandade i tvisten kan drabbas av undersökningens konsekvenser, varför det är rimligt att även de ska beaktas i viktningen. Domstolen har vidare beaktat den omständighet att sökanden *redan har viss bevisning* som en faktor som talar för att en intrångsundersökning är oproportionerlig. Då en undersökning även har som syfte att säkra bevisning om omfattningen av ett intrång, är det att låta bevissäkringsintresset stå tillbaka avsevärt om det faktum att sökanden redan har viss bevisning får avgörande betydelse. Å andra sidan kan det sägas överensstämja med tanken att en intrångsundersökning är avsedd att ske tidigt i en process. När *processrättsliga hänsyn* beaktas kan utfallet bli till fördel för bevissäkringsintresset, exempelvis om intresset av en fullständig utredning väger in. Tvärtom kan dock reciprocitetsprincipen antas medföra att sökanden bedöms få ett oproportionerligt övertag genom intrångsundersökningen. Det torde i stor utsträckning bli en bedömning från fall till fall hur pass mycket dessa och andra processrättsliga principer inverkar på proportionalitetsbedömningen.

Slutligen kan kommenteras, avseende faktumet att det i praxis har lagts motparten till last i proportionalitetsbedömningen att hen borde ha kunnat *förutse rättsliga följder* av sitt agerande, vara en fullt rimlig avvägning till de motstående intressenas fördel. Med en parallell till HD:s uttalande om att ju starkare skäl käranden framfört för sin sak vid interimistiska vitesförbud, desto mindre utrymme ska proportionalitetsbedömningen ges, förstärks resonemanget - när motpartens agerande varit sådant att rättsliga följder varit att förvänta, torde sökanden många gånger ha en stark talan i sak. Ovan är således faktorer som på olika sätt kan komma att spela in i viktningen.

Beslut utan motpartens hörande

Intrångsundersökningsinstitutets regel om att beslut kan tas ex parte, utan motpartens hörande, är en regel om fara i dröjsmål. Det infördes som en undantagsbestämmelse att tillämpas när intrångsundersökningen annars riskerar att omintetgöras men har i praktiken kommit att bli en standardtillämpning. Eftersom intrångsundersökningar till sin natur ofta aktualiseras i situationer där ett snabbt förfarande är av vikt, bland annat på grund av vilken typ av bevisning som i normalfallet vill säkras, är mängden ex parte beslut en naturlig konsekvens. Oaktat vad som hade avsetts och förväntats av regleringen

vid dess införande leder dess tillämpning till en klar avvägning till förtjänst för intresset av bevissäkring. Med hänsyn till ovan presenterade omständigheter är det kanske en nödvändig förutsättning för att institutet i praktiken ska vara funktionellt.

5 Efter en intrångsundersökning

5.1 Omprövning och överklagan

För överklagande av beslut om intrångsundersökning och i fråga om handläggning i högre domstol gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken om överklagande av beslut enligt 15 kap. RB.¹³⁹ Motparten kan således alltid i enlighet med 15 kap. 8 § RB begära att tingsrätten häver eller omprövar ett beslut om intrångsundersökning.

Som tidigare avsnitt redogjort för kan beslut om intrångsundersökning meddelas ex parte.¹⁴⁰ För det fall att motparten efter ett sådant beslut inkommer med ett yttrande ska domstolen alltid ompröva beslutet.¹⁴¹ I sammanhanget är det värt att nämna ett mål från hovrätten från år 2011. I målet hade sökanden beviljats en intrångsundersökning ex parte. Motparten inkom efter delgivning med ett yttrande, varför domstolen i enlighet med ovanstående omprövade beslutet. Vid omprövningen hördes dock inte sökanden igen och gavs heller inte någon möjlighet att yttra sig över motpartens anförda invändningar. Sökanden överklagade tingsrättens omprövning till hovrätten. Hovrätten konstaterade att vid en omprövning av ett beslut om intrångsundersökning gäller allmänna processrättsliga principer om kommunikering med part. Sökanden skulle därför ha fått yttra sig över motpartens anförande innan domstolen gick till beslut, och det förhållandet att tingsrätten tog ett beslut utan att så ske utgjorde ett rättegångsfel.¹⁴²

Förutom möjligheten till hävning och omprövning kan en tingsrätts beslut om intrångsundersökning i sedvanlig ordning överklagas till hovrätt, vars beslut i sin tur kan överklagas till Högsta domstolen.¹⁴³ Även Kronofogdemyndighetens beslut om verkställighet kan överprövas i enlighet med 18 kap. UB.¹⁴⁴

5.2 Inhibition

Intrångsundersökningsinstitutet har inte några egna bestämmelser om inhibition. Vad som föreskrivs i 52 kap. 7 § RB avseende beslut om kvarstad och andra åtgärder enligt 15 kap. är dock tillämpligt även vid intrångsundersökningar. Trots att intrångsundersökningsinstitutet inte har några egna bestämmelser om inhibition kan alltså svaranden ansöka om det med stöd av rättegångsbalkens bestämmelser.

¹³⁹ 7 kap. 56c § 2 st UrL.

¹⁴⁰ Se avsnitt 4.4.

¹⁴¹ Prop. 1998/99:11, s. 89.

¹⁴² Göta Hovrätt mål nr Ö 1882-11, beslut 2011-07-13.

¹⁴³ Se 49 kap. respektive 54 kap. i RB.

¹⁴⁴ Se 7 kap. 56f § 1 st UrL.

Det är först när bevisningen har givits ut till sökanden som ett beslut om inhibition är verkningslöst. Således torde ett beslut om inhibition kunna tas även efter att själva verkställigheten är avslutad, under premissen att sökanden inte har delgivits bevisningen.¹⁴⁵ Normaltiden för kronofogden att upprätta ett protokoll från förrättningen, och därmed avsluta verkställigheten, är tre till fyra dagar. För det fall att yrkande om inhibition har inletts till domstol är kronofogden inte skyldig att avvakta med att vidta eller slutföra en verkställighetsåtgärd under tiden som domstolens beslut inväntas. Verkställigheten avbryts alltså inte i väntan på ett beslut på inhibition.¹⁴⁶

Första gången som en intrångsundersökning beslutad enligt patentlagen upphävdes var år 2004. Det var även den första gången som hovrätten inhiberade en intrångsundersökning, nästan fem år efter att institutet infördes. I målet hade kronofogden varit på plats och samlat in information. Ett protokoll över förrättningen var dock inte uppställt och verkställigheten därför inte avslutad, varför sökanden ännu inte hade fått ta del av materialet. Innan så hann ske meddelande hovrätten att beslutet skulle inhiberas.¹⁴⁷ Vid detta tillfälle hann således svaranden förhindra att sökanden fick ta del av materialet från intrångsundersökningen.¹⁴⁸ Praktiker verksamma inom området har dock påpekat att möjligheterna att få bifall till ett framgångsrikt inhibitionsyrkande i praktiken är små. Vad som önskas uppnås med ett inhibitionsyrkande är att sökanden inte ska få tillgång till den information som kommit fram vid undersökningen, men för att lyckas med det måste motparten hinna framställa ett yttrande om inhibition och få ett beslut om det från domstol, innan Kronofogdemyndigheten hunnit färdigställa förrättningsprotokollet eftersom sökanden strax därefter får tillgång till informationen. Det rör sig således om snäva tidsmarginaler.¹⁴⁹

5.3 Beslutets återgång

Bland annat mot bakgrund av att TRIPS-avtalet innehåller en bestämmelse därom¹⁵⁰ ska en intrångsundersökning gå åter, om sökanden inte väcker talan inom en månad efter det att verkställigheten är avslutad eller om beslutet upphävs. Återgången ska ske omedelbart och i den utsträckning som är möjlig.¹⁵¹ Innebörden är att de kopior, utdrag och liknande som Kronofogdemyndigheten har tagit fram ska återlämnas till svaranden.¹⁵² Protokollet över verkställigheten ska dock behållas hos myndigheten. Om något material har hunnit kommuniceras till sökanden före det att intrångsundersökningen går åter

¹⁴⁵ SOU 2008:63, s. 283.

¹⁴⁶ Justitieombudsmannen, dnr 1186–2009, beslut den 30 juni 2009.

¹⁴⁷ Svea hovrätt mål nr. Ö 214-14, beslut 2004-01-15.

¹⁴⁸ InfoTorg, Eddie Juhlin, 23 januari 2004.

¹⁴⁹ Se bland annat Baki, InfoTorg, 2007 och Bengtsson, Lyxell, 2006, s. 146, Forsin, Nordiskt Immateriellt rättsskydd, 2010, s. 103.

¹⁵⁰ Art. 50.6 TRIPS-avtalet.

¹⁵¹ 7 kap. 56e § 2 st. UrL. Motsvarande bestämmelse finns även för ex. kvarstad, 15 kap. 7 § RB.

¹⁵² Eftersom det finns ett lagstöd för det är det förenligt med reglerna om allmänna handlingars offentlighet, se 12 § arkivlagen (1990:782).

eller upphävs, ska även detta återlämnas.¹⁵³ Det framhålls i förarbetena att en intrångsundersöknings återgång inte förhindrar sökanden från att väcka talan vid ett senare tillfälle. Vidare påpekar förarbetena i detta avseende att det inte finns något som hindrar att sådan kunskap som sökanden fått med anledning av en intrångsundersökning som har gått åter, exempelvis sådant sökanden vet med anledning av handlingar som delgavs innan de skulle ges tillbaka till kronofogden, används som bevisning vid en ny rättegång. Samma sak gäller angående att kalla personer som närvarat vid intrångsundersökningen som vittne om vad de sett vid intrångsundersökningen, exempelvis personer från Kronofogdemyndigheten eller sakkunniga.¹⁵⁴

I sammanhanget är det intressant att se på ett beslut från år 2016.¹⁵⁵ I beslutet tar Solna tingsrätt upp frågan huruvida en kronofogdskommissarie och en kronoinspektör som närvarat vid en i efterhand upphävd intrångsundersökning får kallas som vittne om vad de sett vid förrättningen. Inledningsvis konstaterar tingsrätten att det i svensk rätt råder fri bevisföring och fri bevisvärdering samt att det med två undantag inte finns några bevisförbud i svensk rätt. Inget av undantagen är dock tillämpliga, varför tingsrätten går över till att undersöka om bevisningen bör avvisas med anledning av Europakonventionen.

Tingsrätten konstaterar att rätten till rättvis rättegång i Europakonventionens artikel 6 inte endast är applicerbar på brottmål utan att praxis har fastslagit att de rättigheter som artikel 6 ger uttryck för är tillämpliga i rättsprocesser generellt. Således ska artikeln beaktas även i civilrättsliga mål. En aspekt av artikel 6 är principen om den så kallade ”equality of arms”, eller parternas likställdhet. Principen innebär att de nationella domstolarna är skyldiga att försäkra att den rättsliga proceduren inte gynnar en part på den andres bekostnad. Det är upp till de nationella rättsordningarna att avgöra vilken typ av bevisning som ska tillåtas och att bedömningen av om principen om ”equality of arms” är uppfylld bygger på en helhetsbedömning av processen. Tingsrätten konstaterar mot denna bakgrund att inte heller Europakonventionen uppställer något bevisförbud, men att den däremot kan innebära att indirekta bevisförbud uppkommer.

Härefter konstaterar tingsrätten att det är ett kringgående av lagstiftningen att tillåta personer från Kronofogdemyndigheten som vittne vid upphävd intrångsundersökning. Eftersom den information kronofogden kan förväntas ha efter en intrångsundersökning kan antas innehålla affärshemligheter och också ha högt ekonomiskt värde, menar tingsrätten att det skulle skapa obalans parterna emellan att tillåta bevisningen. En jämförelse görs med 38 kap. 3 § 2 st. 3 p. RB som behandlar skriftlig bevisning genom vilkens företeende yrkeshemligheter kan uppenbaras. Med hänvisning till RH 1980:112, där ett

¹⁵³ Prop. 1998/99:11, s. 80 ff.

¹⁵⁴ Prop. 1998/99:11, s. 81 f. Jämför med att det i svensk rätt råder fri bevisföring, vilket kommer till uttryck i 35 kap 1 § RB. Även bevisning som åtkommit i strid med en rättsregel eller en allmän rättsprincip får läggas fram, se NJA 1986 s. 489. Se vidare NJA 2003 s. 323 för ett resonemang från HD kring just överskottsinformation som bevisning.

¹⁵⁵ Solna tingsrätt mål nr. T 657-15, beslut 2016-01-21.

bevisförbud tillämpades analogivis på straffrättens område, menar tingsrätten att även 38 kap. 3 § 2 st. 3 p. RB kan tillämpas analogivis.

Avslutningsvis bedömer tingsrätten att företagshemligheter tillhörande motparten skulle riskera att röjas om kronokommissarien och kronoinspektören tilläts vittna. Det skulle i så fall stå i strid med principen om "equality of arms" och vara oförenligt med artikel 6 i Europakonventionen, varför sökanden inte tilläts kalla dem som vittne.

5.4 Sammanfattande reflektion

Eftersom de motstående intressena många gånger kan hänföras till motparten, är det intressant för intresseavvägningen att studera mekanismer och möjligheter som finns för motparten att sätta sig emot ett beslut om intrångsundersökning. Avsnittet har visat att omprövning och överklagan i enlighet med RB i vanlig ordning står motparten till buds. Vidare kan besluten inhiberas. Om ett beslut om intrångsundersökning upphävs, eller om talan inte väcks inom angiven tidsfrist, ska undersökningen gå åter. Samtliga är faktorer som genom att de medger motparten möjlighet att opponera sig mot ett beslut är till fördel för de intressen en intrångsundersökning kan göra ingrepp i. I förarbetena uttalas att sökanden inte är förhindrad att använda sig av information hen har hunnit ta del av innan en återgång av ett beslut som bevisning eller att kalla person från Kronofogdemyndigheten som närvarat vid undersökningen som vittne.

Mot denna bakgrund kan konstateras att det är genom ett inhibitionsbeslut som motparten kan förhindra att sökanden faktiskt får ta del av information från en genomförd intrångsundersökning. Om beslutet upphävs efter omprövning eller överklagan har sökanden troligtvis hunnit få ut förrättningsprotokollet och sökanden kan ändå använda informationen som bevisning. På grund av det blir, när sökanden väl har tagit del av informationen, omprövning och överklagan många gånger verkningslösa instrument för motparten. Tidsramen för att motparten ska hinna få ett inhibitionsbeslut är dock snäv och i praktiken hinner det sällan ske före sökanden har delgivits protokollet. Efter att ett beslut om intrångsundersökning väl tagits har med andra ord motparten små möjligheter att förhindra att information från en undersökning kommer sökanden till handa. När informationen väl kommit sökanden till handa kan hen använda sig av den oaktat efterföljande beslut i processen. Genom den ordning som gäller premieras intresset av att säkra bevisning.

I Solna tingsrätts beslut från år 2016 valde domstolen att avvisa bevisning i form av vittnesmål från anställda hos Kronofogdemyndigheten som medverkat vid en senare upphävd undersökning. Som beslut från en underinstans har det inte prejudicerande verkan. Det går även emot förarbetenas uttryckliga reflektion över att just sådan bevisning kan användas även efter ett besluts återgång, och förarbetena är en mer auktoritativ källa. Beslutet torde därför inte ha ändrat rättsläget på så vis att sådan bevisning inte får användas. Vidare kan konstateras att det inte var ett beslut om huruvida en intrångsundersök-

ning skulle medges eller ej och dess resonemang berör därför inte i den bemärkelsen själva tillämpningen av institutet. Likväl behandlar beslutet hur bevisning från undersökning får användas, vilket är en del av den efterföljande processen av en intrångsundersökning. Resonemanget och det ifrågasättande av rimligheten i att bevisning från en upphävd intrångsundersökning får användas är därför ändå relevant och intressant i sammanhanget.

6 Analys

6.1 Inledning

Mot bakgrund av vad som har framkommit i uppsatsen, och särskilt med anledning av de löpande sammanfattande reflektionerna, kommer detta avsnitt att ägnas åt att dra slutsatser kring materialet för att på ett sammanfattande vis besvara de inledande frågeställningarna.

6.2 Frågeställning I

- *I. Vilka intressen gör en intrångsundersökning ingrepp i och vilka av dessa intressen har ansetts vara relevanta att beakta vid prövningen och genomförandet av en intrångsundersökning?*

Efter avslutad undersökning kan det konstateras att en intrångsundersökning är ett instrument avsett att främja intresset av att säkra bevisning vid immaterialrättsliga intrång. I förlängning är det således ett instrument till gagn för immateriella rättigheter. Vidare kan det konstateras att till förtjänst för intresset av bevissäkring får istället andra intressen stå tillbaka vid intrångsundersökning, i större eller mindre omfattning. I förarbetena diskuteras främst intresset av anonymitetsskyddet, av att skydda företagshemligheter och skyddet för rätten till privatliv som intressen som en intrångsundersökning kan göra intrång i. Dessa intressen identifieras i förarbetena till intrångsundersökningsinstitutet som relevanta att beakta vid utformningen och tillämpningen av regelverket.

De nämnda intressena har beaktats även i praxis. Utöver dem har dock ytterligare ett intresse identifierats i praxis, nämligen principen om parternas likställdhet som en del av rätten till en rättvis rättegång. Sammanhanget det lyftes i var visserligen inte ett beslut om intrångsundersökning, men frågan om information som sökanden inte skulle ha om det inte varit för en genomförd intrångsundersökning behandlades likväl. Det i beslutet förda resonemanget kring att utformningen av intrångsundersökningsinstitutet i den svenska kontexten av fri bevisföring skulle kunna resultera i att rätten till en rättvis rättegång kränks, är en indikation på att även det är ett intresse som en intrångsundersökning kan göra ingrepp i och som därför är relevant att beakta.

6.3 Frågeställning II

- *II. På vilka sätt har de motstående intressena vägts av mot varandra inom ramen för utformningen och tillämpningen av reglerna om intrångsundersökning?*

Varje rekvisit och förutsättning för att ett beslut om intrångsundersökning ska beviljas speglar en avvägning mellan intresset av bevissäkring och de intressen som en intrångsundersökning kan göra ingrepp i. I uppsatsen har de sammanfattande reflektionerna utvärderat vad de olika rekvisiten var för sig säger om avvägningen. Både beviskravsnivån och regleringarna kring vad som får eftersökas är utformade och tillämpas på ett vis som är till bevissäkringsintressets fördel. Eftersom en proportionalitetsbedömning sedan ska ske oaktat tidigare rekvisit ställs intresseavvägningen då på sin spets. Bedömningen varierar beroende på vilket intresse det kan konstateras att intrångsundersökningen riskerar att innebära ett ingrepp i. När det är anonymitetsskyddet som aktualiseras torde det i de allra flesta fall leda till bedömningen att bevissäkringsintresset får stå tillbaka. Likaså väger skyddet för privatliv tungt i avvägningen även om bevissäkringsintresset vid särskilda omständigheter, så som allvarliga immaterialrättsliga intrång, prioriteras. Skyddet för företags-hemligheter är det intresse som i högst utsträckning förefaller få stå tillbaka för intresset av bevissäkring vid proportionalitetsbedömningen. Vidare har uppsatsen även visat att intresseavvägningen framträder genom regleringen att beslut om intrångsundersökning kan tas ex parte, vilket är en avvägning till fördel för intresset av bevissäkring. Slutligen har i uppsatsen framkommit att regleringarna kring förfarandet efter en intrångsundersökning är utformade på ett sätt som, om ett beslut om intrångsundersökning väl har tagits, i praktiken gör det svårt att förhindra att sökanden får tillgång till bevisning. Regleringarna kring förfarandet efter en undersökning innebär således en avvägning till övervikt för intresset av bevissäkring.

Vad gäller variationen i utfallet av proportionalitetsbedömningen med anledningen av vilket intresse som aktualiseras, kan konstateras att den är begriplig och rimlig när intressenas skilda karaktär beaktas. Mot bakgrund av hur och varför intressena skyddas är det inte konstigt att det mer sällan anses proportionerligt med intrångsundersökning när anonymitetsskyddet aktualiseras än när det handlar om företags-hemligheter. Vidare ligger säkert en del av förklaringen i att företags-hemligheter och immateriella rättigheter är närliggande och är skyddsvärda av liknande anledningar. Intresseavvägningen dem emellan blir därför mer delikat.

Efter en genomgång av viktningen av de olika intressena i proportionalitetsbedömningen kan ytterligare en reflektion göras. Som konstaterat är domstolen ofta kortfattad i sin motivering till proportionalitetsbedömningen, vilket gör det svårt att veta vad som mer precist ligger till grund för dess slutsats och hur de olika omständigheterna mer bestämt anses spela in. Vid ett steg tillbaka, från rättstillämpningen till lagstiftningsmotiven, kan iakttagelsen göras att det egentligen inte heller där står att finna mer utförlig information om hur proportionalitetsbedömningen ska göras. Förarbetenas främsta fokus är att uppmärksamma och tydliggöra vilka motstående intressen det är som kan aktualiseras vid en intrångsundersökning och i vilka situationer det finns anledning för domstolen att särskilt notera dem, såsom exempelvis är fallet med intresset av skydd för företags-hemligheter när det föreligger ett konkurrensförhållande mellan parterna. Hur själva viktningen sedan faktiskt ska ske sägs det desto mindre om. För att lyfta ytterligare ett exempel finns förarbetenas

uttalande om att det torde krävas ett allvarligt intrång för att en undersökning i en privatbostad ska anses proportionerlig. Vad som menas med ett allvarligt intrång förklaras dock som redogjorts för inte närmare, trots att det är ett ordval som lämnar mycket att tolka. Inte heller berör förarbetena på ett mer utförligt vis hur en konkurrenssituation faktiskt spelar in i viktningen. Med andra ord lämnas det i stor utsträckning till domstolarna att bedöma hur viktningen ska göras. Det är därför svårt att uttala sig om vad som krävs för att en talan om intrångsundersökning ska bedömas proportionerlig trots att det exempelvis står klart att den kommer att medföra olägenhet för motparten. Inte heller blir saken tydligare av att domstolarna redovisar sina bedömningar härvidlag i så pass kortfattade ordalag. Att lagstiftaren inte ger mer utförliga direktiv kring tillämpningen kan även tyckas besynnerligt med anledning av vikten av de intressen som proportionalitetsbedömningen är menad att skydda. Som exempel understryks i förarbetena vikten av anonymitetsskyddet. Ändå ges inte mer vägledning för proportionalitetsbedömningen utöver den kortfattade instruktionen att grundlagsskyddade intressen generellt väger tyngre än intresset av bevissäkring vid immaterialrättsliga intrång. Särskilt mot bakgrund av att det är just proportionalitetsbedömningen som förklaras tillförsäkra ett tillräckligt skydd för anonymitetsskyddet hade ett mer utförligt resonemang varit att föredra. Genom att proportionalitetsbedömningen vid husrannsakan och hemliga tvångsmedel konstateras utgöra en förebild menar kanske förarbetena att vägledning får hämtas i bakgrunden och tillämpningen av dessa regleringar.

Vad gäller det faktum att många beslut tas ex parte inverkar den omständigheten i viss mån på avvägningen vid de andra rekvisiten, då motparten inte har framfört sin sida av saken och denna ofta är överensstämmande med de motstående intressena. Domstolens bedömning av exempelvis proportionaliteten kan så klart påverkas av att all fakta eventuellt inte har lagts fram. Vidare kan domstolens möjlighet att förordna om särskilda villkor för undersökningen för att göra den proportionerlig anses vara ett medel med begränsningar. Detta för att domstolen riskerar att vid stadiet för beslut om intrångsundersökning ha knapphändig information om exempelvis vilka dokument som innehåller känslig information.

Utöver dessa reflektioner kring proportionalitetsbedömningen kan ytterligare en iakttagelse göras när ett helhetsgrepp tas på intresseavvägningen i intrångsundersökningen. Som redogjort för ger förfarandet efter en intrångsundersökning motparten små möjligheter att faktiskt opponera sig och förhindra att information från en undersökning ges ut. Ställt mot att majoriteten av besluten dessutom tas ex parte utgör regleringarna en klar viktning till intresset för att säkra bevisning på övriga intressens bekostnad. Oaktat institutets inneboende proportionalitetsbedömning, och andra regleringar som är menade att tillförsäkra ett skydd för de intressen som det görs ingripande i, kan det diskuteras om de mot denna bakgrund är tillräckliga.

För att inte göra möjligheten att i efterhand upphäva beslut om intrångsundersökning till en endast illusorisk garant för motparten att sätta sig emot ett be-

slut torde någon form av lagändring behövas. Exempelvis hade Kronofogdemyndighetens verkställighet kunnat anses avslutad först när beslutet om intrångsundersökning har vunnit laga kraft. Sökanden hade i så fall inte tagit del av materialet förrän då, och motparten hade givits mer tid att få ett inhibitionsbeslut och hade kunnat begära omprövning eller överklagan som faktiskt skulle ha betydelse för sin sak. Samtidigt hade besluten fortfarande kunnat tas ex parte och intresset av bevissäkring således inte behövt stå tillbaka. En sådan ändring av lagstiftningen hade dock inte täckt in scenariot att kalla någon från Kronofogdemyndigheten som närvarat vid undersökningen som vittne. Möjligen krävs för den situationen en specialreglering.

6.4 Avslutning

Avslutningsvis kan sägas att intrångsundersökningens syfte att säkra bevisning om immaterialrättsintrång framträder tydligt vid en studie av intresseavvägningen bakom rekvisit och förutsättningar, och dess tillämpning i praxis. Ett påpekande kan dock göras om att en reglering liknande den ovan föreslagna hade varit förmånlig med hänsyn till de intressen intrångsundersökningen gör ingrepp i, utan att för den skull göra anspråk på att intresset av att säkra bevisning ska stå tillbaka.

Käll- och litteraturförteckning

6.5 Litteratur

Axberger, Hans-Gunnar, *Yttrandefrihetsgrundlagarna*, upplaga 1:1, Norstedts Juridik, 2012

Bengtsson, Henrik, Lyxell, Ralf, *Åtgärder vid immaterialrättsintrång*, upplaga 1:1, Norstedts Juridik, 2006

Bernitz, Ulf, Karnell, Gunnar, Pehrson, Lars, Sandgren, Claes, *Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens*, upplaga 13, Handelsbolaget Immaterialt Rättsskydd i Stockholm, 2013

Kihlgren, Sven, Ahlqvist, Ann-Marie, *Handbok om specialverkställighet, del 2*, 2015

Holmberg, Erik, Stjernquist, Nils, Isberg, Magnus, Eliason, Marianne, Regner, Göran, *Grundlagarna*, upplaga 3, Wolter Kluwer AB, 2015

Olson, Henry, Rosén, Jan, *Upphovsrättslagstiftningen, en kommentar*, upplaga 4, Wolters Kluwer AB, 2016

Naartijärvi, Markus, *För din och andras säkerhet*, Iustus Förlag, 2013

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare – ämne, material, metod och argumentation*, upplaga 3:1, Norstedts Juridik, 2015

Taubman, Antony, Wager, Hannu, Watal, Jayashree, *A Handbook on the WTO TRIPS Agreement*, Cambridge University Press, 2012

Westberg, Peter, *Det provisoriska rättsskyddet i tvistemål, bok 3*, Juristförlaget, 2004

6.6 Offentligt tryck

SOU 1984:54, *Tvångsmedel- Anonymitet- Integritet*

SOU 2008:63, *Förstärkt skydd för företagshemligheter*

Proposition 1988/89:124, *Om vissa tvångsmedelsfrågor*

Proposition 1998/99:11, *Ny skyddsåtgärd vid immaterialrättsintrång*

Proposition 2008/09:67, *Civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område – genomförande av direktiv 2004/48/EG*

Proposition 2009/10:80, *En reformerad grundlag*

6.7 Artiklar

Baki, Omar, *När du får oväntat besök... är det inte kaffe du ska bjuda på, utan motstånd... i vart fall när du drabbas av en intrångsundersökning*, 13 september 2007, Infotorg

Bengtsson, Henrik, *Intrångsundersökning*, Nordiskt Immateriellt Rättsskydd, nr. 4, 2000

Bengtsson, Henrik, *Intrångsundersökning, Vad har hänt tre år efter att institutet infördes i svensk rätt?*, Brand News, nr. 1, 2002

Bengtsson, Henrik, Arndt, Oskar, *Interimistiska förbud och bevissäkring vid angrepp på företagshemligheter*, Juridisk tidskrift, nr. 2, 2008/09

Forsin, Erik, *Bevissäkring vid immaterialrättsintrång. En konflikt med skyddet för företagshemligheter?*, Nordiskt Immateriellt Rättsskydd, nr. 2, 2010

Juhlin, Eddie, *Första gången beslut om intrångsundersökning upphävs*, 23 januari 2004, Infotorg

Lindqvist, Thomas, Ståhl, Fredrik, *Företagshemligheter bör ges bättre skydd*, Brand News, nr. 4, 2004

Rättsfallsförteckning

Domar

Högsta domstolen

NJA 2015 s. 631
NJA 2005 s. 29
NJA 2003 s. 323
NJA 1995 s. 631
NJA 1986 s. 489

Hovrätt

RH 2016:2
RH 2014:52
RH 2012:44
RH 2009:6
RH 1980:12

Beslut

Hovrätt

Svea hovrätt, mål nr Ö 214-14, beslut 2004-01-15
Svea hovrätt, mål nr Ö 5612-07, beslut 2007-07-23,
Göta hovrätt, mål nr Ö 1882-11, beslut 2011-07-13

Tingsrätt

T 1189-06, Kristianstads tingsrätt, beslut 2006-12-20
T 2017-07, Stockholms tingsrätt, beslut 2007-01-29
T 657-15, Solna tingsrätt, beslut 2016-01-21

Övrigt

Justitiekanslerns beslut den 10 december 2013, diarienummer 7757-12-40
Justitieombudsmannens beslut den 30 juni 2009, diarienummer 1190-2008